

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SANNIKI

w latach
2007-
2013

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Sanniki z dnia

Sanniki
2008

Spis treści

I. Cel tworzenia strategii	4
1.1 Podstawy prawne systemu pomocy społecznej w Polsce	4
1.2 Powiązanie z innymi dokumentami programowymi	7
1.3 Sposób tworzenia strategii	23
1.4 Aktualizacja GSRPS w gminie Sanniki	23
II. Charakterystyka gminy Sanniki	26
2.1 Podstawowe informacje o gminie	26
2.2 Strategiczne kierunki rozwoju gminy	40
2.3 System pomocy społecznej w gminie Sanniki	43
III. Analiza problemów w zakresie polityki społecznej w Gminie Sanniki	47
Podsumowanie wyników ankiety (2008) przeprowadzonej w celu weryfikacji problemów społecznych	50
IV. Cele strategiczne	64
Wizja rozwoju społecznego gminy Sanniki	64
Cel 1. Tworzenie systemu wspierającego funkcje i zadania rodziny	64
Cel 2. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	67
Cel 3. Integracja ze społecznością lokalną osób wykluczonych społecznie: bezdomnych, bezrobotnych, starych i samotnych, niepełnosprawnych, opuszczających zakłady karne... ..	69
V. Monitoring strategii	72
VI. Źródła finansowania	74
VII. Zarządzanie Strategią	74

Wstęp

Podstawą prawną strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Sanniki jest ustawa o pomocy społecznej. Zgodnie z tą ustawą do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.).

Pogłębiające się w naszej gminie dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, uzależnień, bezrobocia, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych tworzą powiązaną ze sobą sieć problemów społecznych. Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej jaką stanowi gmina. Rozwiązanie problemów społecznych powinno być priorytetowym zadaniem jednostek samorządu terytorialnego, gdyż tylko przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i inwestowanie w kapitał ludzki jest szansą na poprawę życia społeczności naszej gminy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo, kultura.

Wartością stanowiącą fundament budowy gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

I. Cel tworzenia strategii

1.1 Podstawy prawne systemu pomocy społecznej w Polsce

Ustawa o pomocy społecznej

Obowiązująca od 1 maja 2004 roku „Ustawa o pomocy społecznej” (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z dn. 12.03.2004 r.), określa:

- zadania w zakresie pomocy społecznej,
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizację pomocy społecznej;
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy (Art. 2.1.) ***pomoc społeczna*** jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (Art. 3.1.).

Ustawa określa przypadki, w których udziela się pomocy społecznej osobom i rodzinom. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu (Art.7):

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej i ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej:***1. Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z dnia 28 listopada 2003 r. z późn. zm.)***

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system świadczeń poza ubezpieczeniowych, finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Ustawa ta wprowadza jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, który zastępuje obecne zasiłki i świadczenia (m.in. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy). Ustawa określa warunki nabycia prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

2. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z dnia 13 czerwca 2003r.)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym wychodzi naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Stwarza przede wszystkim szansę na powrót do normalnego życia osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Projekt ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności:

- osób bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- osób chorych psychicznie,
- długotrwale bezrobotnych,
- zwalnianych z zakładów karnych mających trudności w integracji ze środowiskiem,
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji.

Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w „inkubatorach społecznych” - Centrach Integracji Społecznej - lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni.

Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez powiatowy urząd pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres do 18 miesięcy, zaś powiatowy urząd pracy do

refundowania ze środków Funduszu Pracy przedsiębiorcy części wynagrodzenia przez pierwsze 12 miesięcy zatrudnienia takiej osoby.

Nowa ustawa powołuje do życia Centra Integracji Społecznej, w których osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, np. bezdomne lub uzależnione od alkoholu, będą mogły liczyć na zatrudnienie socjalne. Osoby te będą przebywały w centrach od 1 do 1,5 roku oraz będą otrzymywały pieniądze za wykonywaną pracę. W pierwszym miesiącu pracy wynagrodzenie będzie równe 40 proc. zasiłku dla bezrobotnych, a w okresie do jednego roku - 80 proc. zasiłku.

3. *Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z dnia 19 sierpnia 1994 r. z późn. zm.)*

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

4. *Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z 2003 r.)*

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

Ustawa daje możliwość przekazania części zadań administracji samorządowej do realizacji organizacjom pozarządowym.

5. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(tekst pierwotny: Dz. U. Nr 35, poz. 230 z 1982 r.; tekst jednolity: Dz. U. Nr 147, poz. 1231 z 2002 r. ze zm. z 27 maja 2004 r. Dz. U. Nr 152, poz. 1597)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- działalność wychowawczą i informacyjną,
- ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju,
- ograniczanie dostępności alkoholu,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

1.2 Powiązanie z innymi dokumentami programowymi

1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Priorytety zawarte w Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone z perspektywą ich realizacji do 2010 roku są następujące:

- W zakresie realizacji **prawa do edukacji**:
 - Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
 - Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjum i średnim,
 - Upowszechnianie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
 - Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
 - Upowszechnianie kształcenia ustawicznego;
- W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:
 - Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia natychmiastowych, zdecydowanych działań,

- *Ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowych tak, aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE;*
- W zakresie działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:
 - *Ograniczenie bezrobocia długookresowego,*
 - *Zmniejszenie bezrobocia młodzieży,*
 - *Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,*
 - *Zwiększenie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy;*
- W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:
 - *Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,*
 - *Upowszechnianie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,*
 - *Zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego;*
- W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:
 - *Zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,*
 - *Zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych,*
 - *Rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,*
 - *Zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną,*
 - *Realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,*
 - *Zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.*

2. Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej na lata 2004-2006

Krajowy Plan Działań na rzecz Integracji Społecznej jest zasadniczym instrumentem osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Jest to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji, który ma być realizowany w latach 2004-2006.

W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej zostały określone następujące **priorytety i kierunki działań**:

Priorytet 1.

Działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające równy start dzieci i młodzież:

- Zwiększanie udziału dzieci w edukacji i wyrównanie szans edukacyjnych:
 - *Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży w edukacji,*
 - *Poprawa jakości kształcenia,*
 - *Rozwój systemu stypendiów,*
 - *Wsparcie rodzin najuboższych w dostępie dzieci do edukacji,*
 - *Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,*
 - *Równość płci w edukacji,*

- Pomoc dla rodzin z dziećmi oraz zapobieganie patologiom w rodzinie:
 - *Pomoc rodzinie w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych,*
 - *Wsparcie funkcji wychowawczych poprzez system świadczeń rodzinnych,*
 - *Rozwój profilaktyki rodzin zagrożonych patologią,*
 - *Rozwój nowych form rodzinnej opieki zastępczej,*
 - *Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród młodzieży,*
 - *Profilaktyka problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,*
- Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej:
 - *Poprawa dostępu do usług zdrowotnych,*
 - *Poprawa jakości świadczeń zdrowotnych,*
 - *Promocja zdrowia,*
- Przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek:
 - *Lepsze przygotowanie absolwentów do uczestnictwa w rynku pracy,*
 - *Stworzenie równego dostępu do informacji i poradnictwa zawodowego młodzieży.*

Priorytet 2.

Rozbudowa systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu:

- Określenie realnego i akceptowalnego społecznie poziomu wsparcia dochodowego państwa,
- Zapewnienie minimalnego dochodu gwarantowanego,
- Zabezpieczenie dochodów z pracy,
- Zapewnienie odpowiedniego dochodu na starość,
- Świadczenie rodzinne wspierające dochody rodziny,
- Wsparcie dochodów rolników,
- Przeciwdziałanie feminizacji ubóstwa.

Priorytet 3.

Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- Wsparcie możliwości zatrudnienia:
 - *Działania pro-zatrudnieniowe,*
 - *Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych,*
 - *Dostęp do kształcenia ustawicznego,*
 - *Aktywność ekonomiczna kobiet,*
- Ekonomia społeczna:
 - *Zatrudnienie socjalne,*
 - *Spółdzielczość socjalna,*

- Dostęp do lokali socjalnych:
 - *Program wychodzenia z bezdomności,*
 - *Program budownictwa mieszkań dla osób wymagających pomocy społecznej,*
- Wsparcie dla osób starszych;
 - *Rozwój pomocy środowiskowej,*
 - *Ubezpieczenia pielęgnacyjne,*
- Ochrona prawa osób dyskryminowanych,
- Integracja uchodźców,
- Integracja mniejszości narodowych,
- Integracja byłych więźniów,
- Integracja osób zadłużonych.

Priorytet 4.

Rozwój służb społecznych oraz instytucjonalny rozwój usług społecznych i ich koordynacji:

- Rozwój i reforma służb społecznych:
 - Rozwój i integracja służb społecznych,
 - Rozwój służb pomocy społecznej,
 - Poprawa dostępności i jakości pracy społecznej,
- Wspieranie dostępu do praw i usług dla ogółu społeczeństwa:
 - Informacja obywatelska,
 - Dostęp do prawa,
 - Budowa społeczeństwa informacyjnego,
 - Dostęp do kultury,
 - Rewitalizacja przestrzeni miejskich,
 - Dostęp do transportu,
- Koordynacja i ewaluacja działań w zakresie integracji społecznej:
 - Tworzenie prawnego systemu programowania i ewaluacji krajowej polityki integracji społecznej,
 - Programowanie lokalnej polityki społecznej.

3. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

Obecnie trwają prace związane z opracowaniem Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013, którego formułowanie jest ściśle związane z potrzebą wypracowania przez odpowiedzialne organy państwa zwartej i długofalowej strategii integracji Polski z krajami Unii Europejskiej, określającej miejsce Polski w Unii i polską wizję jej rozwoju.

Cele strategiczne określone w projekcie Narodowego Planu Rozwoju:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego.
- Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw i regionów oraz wzrost zatrudnienia.
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Priorytety Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013:

- Inwestycje:
 - Wspieranie gospodarki opartej na wiedzy,
 - Przebudowa otoczenia działania przedsiębiorstw,
 - Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
 - Usprawnienie infrastruktury technicznej i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego,
 - Tworzenie nowoczesnej sieci transportowej,
 - Rozwój infrastruktury miast i obszarów wiejskich;
- Zatrudnienie:
 - Zwiększenie poziomu zatrudnienia (podaż),
 - Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy,
 - Modernizacja organizacji i funkcjonowania rynku pracy i jego instytucji;
- Eksport:
 - Poprawa warunków eksportu,
 - Promocja eksportu;
- Przedsiębiorczość:
 - Poprawa efektywności przedsiębiorstw,
 - Współpraca i integracja przedsiębiorstw;
- Innowacyjność:
 - Postęp organizacyjno-techniczny,
 - Innowacyjność w regionach,
 - Komercjalizacja badań naukowych i prac rozwojowych;
- Ochrona rynku:
 - Ochrona reguł konkurencji,
 - Wzmacnianie mechanizmów rynkowych w gospodarce,
 - Pomoc publiczna;
- Integracja społeczna:
 - Ograniczenie wykluczenia społecznego,
 - Budowanie kapitału społecznego,
 - Wsparcie rodzin:
 - Tworzenie i rozwijanie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci,
 - Rozwijanie sieci placówek edukacyjnych i instytucji kultury dla dzieci i młodzieży,
 - Budowanie pozytywnego wizerunku rodziny;
- Wiedza i kompetencje:
 - Wyższy poziom kształcenia,
 - Zwiększenie dostępu do edukacji:

- Alternatywne formy edukacji przedszkolnej,
- Wyrównywanie szans uczniów,
- Zwiększenie dostępu do kształcenia na poziomie szkół wyższych,
- Wspieranie kształcenia ustawicznego,
- Powszechna edukacja teleinformatyczna;
- o Aktywizacja i mobilność:
 - Poprawa dostępności mieszkań,
 - Integracja systemów transportowych,
 - Poprawa warunków bezpiecznego życia:
 - Systemy zapobiegania katastrofom,
 - Poprawa skuteczności i jakości leczenia,
 - Opieka nad osobami w podeszłym wieku;
- o Gospodarowanie przestrzenią:
 - Racjonalne gospodarowanie przestrzenią,
 - Zapewnianie bezpieczeństwa ekologicznego kraju,
 - Sprawiedliwy dostęp do zasobów naturalnych.

4. Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w latach 2000-2006

Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich stanowi zbiór kierunków działań, których realizacja przyczyni się do wzrostu produktywnego zatrudnienia, a więc także do ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków. Zawiera propozycje działań, głównie o charakterze edukacyjnym, prawnym, jak też gospodarczo-fiskalnym.

Głównym celem Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich jest osiągnięcie wyższego zaangażowania ludności w procesie pracy. Warunkiem koniecznym jest równoczesne podwyższenie potencjału kwalifikacyjnego zasobów ludzkich.

Cel ten osiągnięty zostanie poprzez:

- **Poprawę zatrudnienia poprzez rozwój jakości zasobów ludzkich:**
 - Reforma systemu edukacji młodzieży na potrzeby rynku pracy,
 - Edukacja i wychowanie młodzieży niedostosowanej społecznie,
 - Kształcenie młodzieży nie objętej reformą systemu edukacji,
 - Edukacja ustawiczna osób dorosłych,
 - Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych,
 - Instytucjonalna obsługa rynku zbytu,
 - Rozwój niepublicznych instytucji obsługi rynku pracy,
 - Pośrednictwo pracy,
 - Informacja zawodowa i poradnictwo zawodowe,
 - Informacje o systemie edukacji i prognozę popytu na siłę roboczą,
 - Zmiany systemu opieki społecznej,

- **Rozwój przedsiębiorczości:**
 - Zmiany systemu podatkowego,
 - Ograniczenie barier administracyjnych,
 - Wdrażanie nowych technologii,
 - Doradztwo gospodarcze,
 - Ułatwienia w dostępie dla małych firm do źródeł finansowania,
 - Edukacja młodzieży w zakresie przedsiębiorczości,
 - Wspieranie rozwoju regionalnych i lokalnych instytucji promujących i wspierających przedsiębiorczość,
- **Poprawę zdolności adaptacji przedsiębiorstw i ich pracowników do warunków zmieniającego się rynku:**
 - Zwiększenie elastyczności pracy,
 - Ograniczenie kosztów pracy,
 - Zmiana przepisów regulujących stosunki pracy,
 - Bezpieczeństwo i higiena pracy,
 - Ochrona stosunku pracy,
 - Motywacja do podejmowania zatrudnienia,
 - System ubezpieczeń od bezrobocia,
 - Szkolenia pracowników,
 - Mobilność przestrzenna,
- **Wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy wobec:**
 - Osób niepełnosprawnych,
 - Kobiet i rodziny.

5. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego definiuje następujące *cele długookresowe* rozwoju:

- Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym,
- Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dystrybucjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunkach życia ludności w województwie,
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza,
- Wydłużenie trwania życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i uzależnień,
- Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu,
- Bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Cele średniookresowe i operacyjne:

1. Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne, poprzez:

- określenie obszarów aktywności gospodarczej w kluczowych dla rozwoju Mazowsza sektorach,
 - modernizacji i rozbudowy sieci dróg w województwie oraz budowy przepraw mostowych przez Wisłę,
 - modernizacji i rozbudowy regionalnego systemu transportu publicznego,
 - poprawy wyposażenia w infrastrukturę techniczną strefy zewnętrznej aglomeracji warszawskiej,
 - wspieranie rozwoju dawnych miast wojewódzkich oraz ośrodków ponadlokalnych,
 - podniesienia poziomu wykształcenia i kwalifikacji na obszarze pozametropolitalnym,
 - ułatwienia inwestowania w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów poza aglomeracją warszawską,
 - poprawy bezpieczeństwa publicznego na terenie całego województwa.
2. Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach poprzez:
- wzmocnienie materialne systemu oświaty w regionie,
 - inspirowanie i finansowanie badań naukowych,
 - stymulowanie rozwoju regionalnego systemu innowacji,
 - zwiększenie możliwości korzystania z współczesnych środków komunikowania się, w tym z Internetu,
 - upowszechnianie znajomości języków obcych,
 - tworzenie i wspieranie centrów wiedzy i innowacji.
3. Wzmocnienie istniejących i stymulowanie rozwoju nowych funkcji metropolitalnych Warszawy poprzez:
- wzmocnienie funkcji Warszawy jako krajowego i międzynarodowego węzła transportowego,
 - poprawa sytuacji w dziedzinie komunikacji i gospodarki komunalnej metropolii warszawskiej,
 - wzmocnienie funkcji Warszawy jako międzynarodowego ośrodka technologicznego,
 - kreowanie Warszawy na ośrodek kontaktów biznesowych, naukowych i kulturalnych Wschód-Zachód,
 - rozwinięcie funkcji Warszawy jako centrum administracyjno-usługowego Mazowsza,
 - utrzymanie i wzmocnienie roli Warszawy jako regionalnego i krajowego centrum specjalistycznej opieki medycznej,
 - wzmocnienie roli Warszawy jako ośrodka turystycznego,
 - zwiększenie porządku publicznego oraz bezpieczeństwa mieszkańców i turystów na terenie m.st. Warszawy.

-
4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych służąca likwidacji zapóźnień cywilizacyjnych i poprawie dochodów i warunków życia ludności poprzez:
- aktywizację rozwoju małych miast jako lokalnych ośrodków usług publicznych,
 - wspieranie rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - podniesienie poziomu wykształcenia i ochrony zdrowia na obszarach wiejskich,
 - restrukturyzacja rozwoju infrastruktury technicznej obszarów wiejskich,
 - realizacja programu czynszowego budownictwa komunalnego,
 - stymulowanie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy poprzez wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw,
 - przebudowę i modernizację struktur sektora rolnego,
 - tworzenie ośrodków ułatwiających ubieganie się i absorpcję krajowych oraz zagranicznych środków pomocowych,
 - ekologię rolnictwa oraz wprowadzanie zasad rozwoju ekologicznie zrównoważonego,
 - rozwój funkcji turystyczno-wypoczynkowych.
5. Przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego poprzez:
- utworzenie regionalnego systemu obszarów chronionych, zgodnego ze standardami europejskimi,
 - zwiększenie lesistości regionu i ochrona lasów,
 - zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska,
 - przeciwdziałanie deficytowi wodnemu,
 - poprawa stanu bezpieczeństwa na wypadek klęsk żywiołowych i katastrof ekologicznych oraz monitorowanie stanu przyrody,
 - podniesienie poziomu wiedzy ekologicznej,
 - rozwijanie proekologicznych form aktywizacji gospodarczej.
6. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez:
- rozwój edukacji prozdrowotnej,
 - rozwój turystyki sportu i rekreacji,
 - rozwój systemu profilaktyki leczniczej,
 - rozwój nowych form opieki medycznej,
 - wyrównywanie warunków udzielania świadczeń w podstawowej opiece zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich,
 - rozbudowę systemu pomocy doraźnej, w tym kardiologicznej, wypadkowej oraz ratownictwa medycznego,
 - realizację inwestycji w zakresie stacjonarnej opieki zdrowotnej,
 - leczenie uzależnień.
7. Wzmocnienie regionalnych więzi kulturalno-społecznych mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez:
- propagowanie wiedzy o regionie i „małych ojczyznach”,
 - doskonalenie powiązań transportowych w regionie,
 - promocja korzyści ze współpracy społeczności i władz w ramach regionu,
-

- ochrona dóbr kultury materialnej,
 - wspieranie twórczości artystycznej,
 - ochrona krajobrazu kulturowego wsi mazowieckiej i małych miast.
8. Zachowanie narastania chaosu w przestrzennym zagospodarowaniu Warszawy i województwa poprzez:
- wspieranie inwestycji ukierunkowanych na poprawę ładu przestrzennego aglomeracji warszawskiej oraz usprawnienie jej powiązań z pozostałymi terenami Mazowsza i sąsiednimi województwami,
 - zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego i egzekwowania postanowień planu,
 - uwzględnienie potrzeby racjonalizacji sieci osadniczej w planowaniu inwestycji infrastrukturalnych,
 - kształtowanie ładu przestrzennego ukierunkowanego na ograniczenie pól konfliktów pomiędzy zainwestowaniem technicznym a środowiskiem przyrodniczym,
 - kształtowanie krajobrazu harmonijnie skomponowanego i zachowującego tożsamość kulturową i walory krajobrazowe.

6. Program Współpracy Samorządu Województwa Mazowieckiego z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2008.

Celem Programu jest rozwój społeczno – ekonomiczny Województwa Mazowieckiego, zaspakajanie potrzeb i poprawa warunków oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców regionu poprzez podejmowanie i prowadzenie wspólnych działań samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi.

Obszary współpracy samorządu Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz pozostałymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego obejmują sferę zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 *ustawy działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Jako priorytetowe dla samorządu Województwa Mazowieckiego w roku 2005 zostały określone zadania z następujących obszarów:

1. Promocja zdrowia i polityka społeczna:
 - 1.1. Aktywizacja środowiska lokalnych na rzecz pomocy i samopomocy społecznej;
 - 1.2. Działania opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich zagrożonych problemem alkoholowym;
 - 1.3. Działania na rzecz poprawy warunków życia ludzi starszych na Mazowszu;
 - 1.4. Działania na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych w rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych;
 - 1.5. Działania na rzecz zapobiegania i zwalczania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych;

- 1.6. Działania zmierzające do wyrównania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu;
- 1.7. Działania edukacyjno-profilaktyczne z zakresu uzależnień od alkoholu;
- 1.8. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej;
- 1.9. Programy profilaktyczne dla kandydatów na kierowców z zakresu skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
- 1.10. Programy szkoleniowe o charakterze edukacyjno-profilaktycznym dla przedstawicieli różnych środowisk zawodowych (psychologów, policji, pedagogów szkolnych, lekarzy, sędziów, prokuratorów, pracowników socjalnych) i samorządowych w zakresie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy;
- 1.11. Działania edukacyjne i profilaktyce adresowane do mieszkańców województwa mazowieckiego;
- 1.12. Programy szkoleniowe o charakterze edukacyjno-profilaktycznym dla przedstawicieli różnych środowisk zawodowych (psychologów, policji, pedagogów szkolnych, lekarzy, sędziów, prokuratorów, pracowników socjalnych) i samorządowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii;

2. Sport, kultura fizyczna i ratownictwo:

Celem strategicznym współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie sportu, kultury fizycznej i ratownictwa wodnego jest rozwój społeczno – ekonomiczny Mazowsza, zaspakajanie potrzeb i poprawa warunków oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców regionu, a w szczególności przeciwdziałanie patologiom społecznym, zapewnienie edukacji zdrowotnej przede wszystkim dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie czasu wolnego, podniesienie bezpieczeństwa publicznego.

3. Nauka, edukacja, oświata i wychowanie:

- 1.1. Przeciwdziałanie dysproporcjom w rozwoju edukacyjnym Mazowsza oraz zwiększenie jego konkurencyjności;
- 1.2. Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu;

4. Kultura, promocja i turystyka:

Celem strategicznym jest pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców Mazowsza, a także pielęgnowanie i rozwijanie ich tożsamości lokalnej i historycznej, która jest integralną częścią tożsamości całego narodu.

5. Rolnictwo i modernizacja terenów wiejskich:

- 5.1. Promocja rolnictwa i przetwórstwa w Województwie Mazowieckim;
 - 5.2. Rozwój rolnictwa zrównoważonego w tym rolnictwa ekologicznego i programów rolno środowiskowych w Województwie Mazowieckim;
 - 5.3. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich;
- ## 6. Ochrona środowiska;

Celem strategicznym w zakresie ochrony środowiska jest polepszenie stanu środowiska Województwa Mazowieckiego oraz aktywizacja społeczności w szczególności zamieszkującej tereny wiejskie oraz małe miasteczka w realizacji wojewódzkiej polityki ekologicznej, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

7. Strategia, rozwój regionalny i fundusze strukturalne:

- 7.1. Działania na rzecz integracji europejskiej, rozwijania kontaktów i współpracy, a także przygotowania Województwa Mazowieckiego do absorpcji i wdrażania Funduszy Strukturalnych w tym opracowanie dokumentów programowych dla Województwa Mazowieckiego i związane z tym konsultacje z partnerami społecznymi;
- 7.2. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;

8. Polityka rynku pracy:

Celem strategicznym jest podniesienie jakości usług w zakresie ograniczania bezrobocia w Województwie Mazowieckim poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami oraz finansowanie realizowanych programów.

9. Integracja europejska oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami:

- 9.1. Informowanie organizacji pozarządowych o spotkaniach, seminariach, konferencjach, prawodawstwie i inicjatywach Unii Europejskiej, ważnych dla organizacji pozarządowych;
- 9.2. Pomoc w nawiązywaniu kontaktów przez mazowieckie organizacje pozarządowe z organizacjami pozarządowymi lub instytucjami zrzeszającymi te organizacje działającymi na terenie regionów partnerskich Województwa Mazowieckiego.

W Programie Współpracy Samorządu Województwa Mazowieckiego z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2008 zamieszczone są informacje dotyczące realizatorów programów poszczególnych obszarów. Informacje o środkach finansowych na realizację zadań

publicznych, o których mowa w Programie określone są w budżecie Województwa Mazowieckiego na rok 2008 opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

7. Strategia Rozwoju Gospodarczego i Społecznego Powiatu Gostynińskiego na lata 2006 – 2012

Cel strategiczny podniesienie jakości życia i zrównanie szans wszystkich mieszkańców powiatu gostynińskiego

1. Główne cele polityki społecznej na terenie Powiatu Gostynińskiego

1. Podnoszenie poziomu i efektywności bazy instytucjonalnej, zaplecza kadrowego i technicznego w sferze pomocy społecznej.
2. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin i dzieci oraz zapobieganie patologiom w rodzinie
3. Doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą częściowo lub całkowicie pozbawioną opieki rodziców, a także nad rodzinami zastępczymi i ośrodkami stwarzającymi warunki do prawidłowego rozwoju takich dzieci i młodzieży.
4. Zapewnienie opieki nad osobami starszymi i osobami chorymi ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Rozwój działań i warunków sprzyjających wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych oraz sprzyjających wzrostowi ich aktywności zawodowej.
6. Zacieśnienie i rozwój współpracy jednostek samorządu powiatowego, gminnego i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób wymagających opieki i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Kierunki działań zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych

Cel 1

Podnoszenie poziomu i efektywności bazy instytucjonalnej, zaplecza kadrowego i technicznego w sferze pomocy społecznej.

Stały rozwój placówek pomocy społecznej, zasobów technicznych jak i zasobów ludzkich jest możliwy poprzez:

1. Zwiększenie zatrudnienia zgodnie ze standardami
2. Stwarzanie warunków sprzyjających doksztalcaniu i doskonaleniu zawodowemu pracowników jednostek pomocy
3. Systematyczne szkolenie kadr
4. Systematyczne unowocześnianie narzędzi pracy kadry pomocy społecznej oraz udoskonalanie systemu pracy w celu zwiększania jej efektywności

Zwiększenie zatrudnienia, doskonalenie kadr pomocy społecznej i unowocześnienie warunków jej pracy będzie miało wpływ na efektywność podejmowanych działań, szybkość diagnozowania problemów i przepływu informacji.

Cel 2.

Podjęmowanie działań na rzecz wspierania rodzin zagrożonych oraz zapobieganie patologiom w rodzinach.

1. Zapewnienie pomocy rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych poprzez:
 - rozbudowę poradnictwa rodzinnego
 - organizowanie grup wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami
 - doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną
 - rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
2. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie nowych form pomocy dla ofiar przemocy poprzez:
 - unowocześnienie funkcjonującego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
 - zorganizowanie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Pomoc taka złagodziłaby cierpienia i bezradności rodzin w kryzysie. Pozwoliłaby odzyskać siły i odporności oraz kontrolę nad własnym życiem. Pomoc w egzekwowaniu swoich praw, poradnictwo, interwencję w środowisku, fachową informację i w wyjątkowych sytuacjach – czasowe schronienie. W ramach ośrodka działa też z reguły telefon zaufania.

Stworzenie tak zorganizowanego i funkcjonującego zaplecza pomocy jest jednym z głównych zadań powiatu.

Cel 3

Doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą częściowo lub całkowicie pozbawioną opieki rodziców, a także nad rodzinami zastępczymi i ośrodkami stwarzającymi warunki do prawidłowego rozwoju takich dzieci i młodzieży.

Na terenie powiatu zorganizowana jest odpowiednia sieć pomocy instytucjonalnej dla dzieci w tym; placówki rodzinne oraz placówka wielofunkcyjna łącząca działania interwencyjne i socjalizacyjne. Opiekę instytucjonalną uzupełniają rodziny zastępcze.

W zakresie działań strategicznych planuje się:

1. Doskonalenie systemu opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem starań prowadzących do powrotu dzieci do rodzin naturalnych poprzez:
 - współpracę z pedagogami i wychowawcami w szkołach i ośrodkach opiekuńczo - wychowawczych, pracownikami ośrodków pomocy społecznej, kuratorami społecznymi;

- terapię rodzin, pozwalającą na przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego funkcjonowania i wypełniania zadań;
 - prowadzenie indywidualnego poradnictwa pedagogiczno-psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
 - pozyskiwanie i przygotowywanie osób zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
 - dokonywanie właściwego doboru rodzin zastępczych oraz zapewnienie wsparcia finansowego i socjalnego tych rodzin.
2. Objęcie szczególną opieką i pomocą we właściwym włączeniu w lokalną społeczność i dorosłe, samodzielne życie, pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze.

Cel 4

Zapewnienie opieki nad osobami starszymi i osobami chorymi z uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi

Na terenie Powiatu od kilku lat funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej. Dom oferuje opiekę dla osób przewlekłe psychicznie chorych. Z diagnozy wynika, iż istnieje potrzeba zorganizowania i instytucjonalnej opieki całodobowej dla osób starych i przewlekłe chorych, które nie są w stanie samodzielnie mieszkać.

W dalszych latach planuje się;

1. Zorganizowanie zakładu opiekuńczo-leczniczego
2. Rozwój infrastruktury wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Cel 5

Rozwój działań i warunków sprzyjających wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych oraz wzrostowi ich aktywności zawodowej

Osoby niepełnosprawne w Powiecie Gostynińskim to przede wszystkim osoby w wieku produkcyjnym, bezrobotne, o niskim poziomie wykształcenia, które posiadają częściową zdolność do podjęcia pracy. Pomoc w rehabilitacji społecznej i zwiększenie aktywności zawodowej niepełnosprawnych powinno odbywać się na kilku płaszczyznach.

1. Unowocześnienie systemu edukacji i sprzyjanie rozwojowi zawodowemu oraz wzrostowi mobilności osób niepełnosprawnych
 - a) Tworzenie warunków organizowanie oddziałów integracyjnych w szkołach.
 - b) Uruchomienie programów wsparcia w dostępie do edukacji, skierowanego bezpośrednio do niepełnosprawnych. Istotne są stypendia, dofinansowania do kosztów podjęcia nauki.
 - c) Podejmowanie działań skierowanych na szkolenie osób niepełnosprawnych. Szkolenia niepełnosprawnych poza podnoszeniem ich kwalifikacji powinny być skoncentrowane również na zmianę postawy osób, w szczególności na podniesienie ich wiary we własne możliwości, budowanie zaradności życiowej, samodzielności, skłonności do podejmowania ryzyka.

2. Podejmowanie działań oddziaływujących na rynek pracy
 - a) Sprawna współpraca instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy. Rozwój współpracy między takimi jednostkami jak Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Pracy, Pracodawcy z otwartego i chronionego rynku pracy.
 - b) Promowanie działań sprzyjających aktywizacji zawodowej środowiska niepełnosprawnych.
 - c) Uruchamianie programów mających na celu zmianę postawy Pracodawców wobec środowiska osób niepełnosprawnych.
 - d) Podjęcie działań propagandowych w celu zwrócenia uwagi na środowisko osób niepełnosprawnych oraz zmniejszenia dyskryminacji tej grupy, szczególnie na rynku pracy.
 - e) Pomoc skierowana do pracodawców na utworzenie stanowisk pracy dla niepełnosprawnych oraz ich dalsze utrzymanie.
3. Stwarzanie warunków sprawnej komunikacji i możliwości szybkiego pozyskiwania informacji
 - a) Na terenie powiatu funkcjonuje ograniczony transport dla osób niepełnosprawnych. Działania w najbliższych latach powinny być skierowane na zapewnienie dostosowanych środków transportu dla niepełnosprawnych, zarówno w poszczególnych jednostkach działających na rzecz tego środowiska jak i ogólnodostępnego transportu dla wszystkich niepełnosprawnych z terenu powiatu.
 - b) Uruchomienie punktów poradnictwa, informowania o uprawnieniach i możliwościach uzyskania pomocy, np. w postaci bezpłatnej lub taniej infolinii.
4. Rozwój rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych
 - a) Utrzymanie form pomocy finansowanych ze środków PFRON - ułatwiających osobom niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie. Do takiej pomocy należy:
 - pomoc w likwidowaniu barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się) Bariery funkcjonalne stanowią nadal ogromny problem społeczny środowiska osób niepełnosprawnych. Ograniczenia funkcjonowania, zarówno jeśli chodzi o możliwość poruszania się jak i komunikowania z otoczeniem mają wpływ na postawę i prawidłowy rozwój człowieka. Zapewnienie możliwości w miarę sprawnego funkcjonowania da osobom niepełnosprawnym poczucie pewnej niezależności, spowoduje zmianę nastawienia wobec otoczenia, wpłynie na wzrost pewności siebie i możliwości podejmowania innych działań np. zawodowych;
 - rehabilitacja społeczna w formie turnusów rehabilitacyjnych;
 - pomoc w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych. Zainteresowanie korzystaniem z ww. środków z roku na rok wzrasta. Oznacza to, że sprzęt ten jest niezwykle potrzebny w codziennym funkcjonowaniu wielu osób. Niejednokrotnie bez takiego sprzętu osoby niepełnosprawne nie są w stanie funkcjonować i podejmować dalszych działań rehabilitacyjnych.

- pomoc w prowadzeniu działań integracyjnych rekreacyjnych, imprez sportowych i kulturalnych.

Cel 6

Zacieśnienie i rozwój współpracy jednostek samorządu powiatowego, gminnego i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób wymagających opieki i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Stała współpraca wszystkich jednostek i instytucji działających w sferze pomocy społecznej jest podstawą przepływu informacji, rozwoju opieki nad zagrożonymi środowiskami.

Systematyczna współpraca ma wpływ na szybkość reagowania wobec zagrożeń, diagnozowania problemów i ich rozwiązywanie, opiniowanie obranych kierunków polityki społecznej.

Konieczne jest rozszerzenie takiej współpracy na szczeblu: gmina – powiat, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe poprzez powołaną Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Niezbędne jest także tworzenie zespołów opiniodawczo – doradczych, których zadaniem będzie inicjowanie działań, a przede wszystkim opracowywanie wniosków i programów umożliwiających pozyskiwanie środków finansowych na realizację w/w celów strategii.

1.3 Sposób tworzenia strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sanniki została opracowana w roku 2007 przez zespół składający się z przedstawicieli instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej pod kierunkiem GOPS.

1.4 Aktualizacja GSRPS w gminie Sanniki

W gminie Sanniki powołany został Zespół ds. aktualizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”. W skład zespołu weszli przedstawiciele następujących instytucji i organizacji: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Szkoły podstawowe, Gimnazjum, Centrum Informacji, Sołtysi wsi, Koła Gospodyń Wiejskich, Towarzystwo Wspierania i Rozwoju Ziemi Sannickiej.

Zadaniem Zespołu była aktualizacja materiałów niezbędnych do prawidłowej, odpowiadającej na rzeczywiste potrzeby mieszkańców „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych”. Do konkretnych działań należy: organizowanie spotkań i konsultacji społecznych, współpraca z Mirosławem Warowickim, konsultantem regionalnym PPWOW i Małgorzatą Łuszkiewicz, moderatorem ds. aktualizacji strategii, jak również przygotowanie odpowiednich materiałów.

Harmonogram prac związanych z aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

- październik 2007 r. – spotkanie zespołu ds. aktualizacji Strategii z konsultantem regionalnym PIS. Ocena obecnej wersji strategii, ustalenie zakresu zadań do aktualizacji.
- kwiecień – czerwiec 2008 roku (15 i 28 kwietnia, 12 maja, 9 czerwca) – warsztaty z moderatorem CAL w celu aktualizacji diagnozy oraz wypracowania harmonogramu realizacji strategii, zadań do realizacji, sposobu zarządzania i monitoringu. W czasie warsztatów wypracowano również źródła jej finansowania.
- 24 lipca 2008 r. – przekazanie wstępnej wersji Strategii do konsultacji społecznych (dostępna w GOPS, sekretariat UG w Sannikach, GCI w Sannikach)
- 25 września 2008 r. - spotkanie zespołu ds. aktualizacji Strategii
- 24 listopada 2008 r. – przekazanie Wójtowi Gminy Sanniki opracowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sanniki

Tematyka warsztatów dotyczących aktualizacji Strategii**Warsztat A (15 kwietnia 2008 roku)**

Zakres tematyczny:

Wypracowano diagnozę sytuacji społecznej w gminie oraz dokonano analizy problemów i zasobów społecznych występujących w gminie, widzianych z perspektywy różnych podmiotów, mających wpływ na integrację społeczną.

Warsztat B (28 kwietnia 2008 roku)

Zakres tematyczny:

Aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych poprzez:

- przeanalizowanie zasobów społecznych instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych w gminie i poza gminą oraz zasad rozwoju społecznego w gminie
- przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron polityki społecznej w Gminie Sanniki oraz dokonano identyfikacji szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego – analiza SWOT.
- określenie wizji rozwoju gminy pracując w małych zespołach,
- identyfikacja obszarów priorytetowych polityki społecznej w Gminie Sanniki i głównych zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach.

Warsztat C (12 maja 2008 roku)

Zakres warsztatu:

- określenie zadań do poszczególnych celów operacyjnych w ramach wyodrębnionych kierunków rozwoju,
- opracowano i przeprowadzono ankietę wśród uczniów szkół z terenu gminy Sanniki. Miała ona na celu zapoznanie jej przedstawicieli z procesem opracowywania strategii oraz

zasięgnięcie ich opinii na temat poszczególnych rozwiązań przyjętych podczas kolejnych warsztatów. Wyniki ankiet miały wpływ na podjęte w Zespole decyzje, ale przede wszystkim potwierdziły trafność dokonanych wyborów

Warsztat D (9 czerwca 2008 roku)

Zakres tematyczny:

Weryfikacja zadań zawartych w Strategii dla każdego kierunku rozwoju,

- przyporządkowanie odpowiednich ram organizacyjnych poszczególnym zadaniom strategicznym (instytucja koordynująca, partnerzy, okres realizacji, źródła finansowania),
- hierarchizacja zadań w ramach poszczególnych celów operacyjnych.
- powołanie Zespołu Wdrażającego Strategię

Określenie horyzontu czasowego Strategii

Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów w gminie Sanniki opracowano na lata **2007 – 2013**

Daty przyjęcia i aktualizacji strategii

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została przyjęta Uchwałą Rady Gminy w Sannikach Nr 44/VI/2007 w dniu 22 marca 2007 r.

Aktualizacja GSRPS zostanie przyjęta po akceptacji przez konsultanta regionalnego PPWOW i MCPS

II. Charakterystyka gminy Sanniki

2.1 Podstawowe informacje o gminie

Informacje ogólne

Gmina Sanniki jest to miejsce bogate z powodu historii i tradycji. Nazwa miejscowości pochodzi od wyrobu sań - służebnej funkcji wobec książąt płockich w okresie średniowiecza.

Miejscowe zabytki to główne: zespół pałacowo - parkowy im. Fryderyka Chopina z neoklasycystycznym pałacem projektu Władysława Marconiego i ciekawymi okazami drzew, XIX wieczny kościół w Sannikach zaprojektowany przez Franciszka Tournelle'a i kościół w Osmolinie zbudowany w latach 1788-91 wg projektu Hilarego Szpilowskiego. Wieś Osmolin to dawne królewskie miasteczko.

Do walorów turystycznych należy zaliczyć odrębność etnograficzną. Region gąbińsko - sannicki, choć tak bliski łowieckiego, ma odrębny strój ludowy i sztukę ludową, różnice w ludowym tańcu i muzykowaniu. Tradycje te są wciąż pielęgnowane przez Regionalny Zespół Pieśni i Tańca "Sanniki", kapelę ludową (istniejącą od 1953 roku) - grupę twórczyni ludowych- "Spotkania z folklorem". Z regionalnych tradycji wyrosła największa impreza tego środowiska - "Niedziela Sannicka" organizowana już ponad 30 lat, w pierwszą niedzielę czerwca.

Turystów przyciągają także koncerty muzyczno - poetyckie i muzyczne organizowane w sannickim pałacu przez Towarzystwo im. Fryderyka Chopina w Warszawie, miejscowe koło chopinowskie i Gminny Ośrodek Kultury, Wybitni muzycy i aktorzy występują w Sannikach już ponad 20 lat. Część sannickiego pałacu, nazywana Ośrodkiem Pamięci Fryderyka Chopina, wspomniane koncerty i stojący w parku pomnik Chopina dłuta prof. Ludwika Nitschowej, nawiązują do wakacyjnego pobytu wielkiego kompozytora w Sannikach w roku 1828. Wiekowe drzewa "pamiętają" ten czas, więc spacer w sannickim parku może dostarczyć szczególnych przeżyć.

W pałacu mieszczą się dwie biblioteki, Biblioteka Muzyczna im. Mateusza Glińskiego (wybitnego chopinologa) posiada księgozbiór przekazany z Kanady przez wdowę Zofię Glińską. Są to biografie i prace monograficzne o Chopinie oraz wydawnictwa encyklopedyczne i z zakresu historii muzyki, w różnych językach, Gminna Biblioteka Publiczna ma księgozbiór liczący około 17 tysięcy woluminów, czytelnię, punkt sprzedaży książek i Punkt Informacji Europejskiej.

Działalnością kulturalną zajmuje się głównie Gminny Ośrodek Kultury, współpracując z wieloma partnerami spoza środowiska oraz z terenu gminy. Obok wcześniej wspomnianych form organizuje imprezy narodowe (przy współpracy ambasad, towarzystw przyjaźni, instytutów), wystawy, wernisaże, plenery malarskie, różne kiermasze i inne aktywności dla różnych grup wiekowych

Gmina Sanniki ma dużą współpracę z zagranicą. Wieloletnie intensywne kontakty z gminą Chalonnes nad Loarą uwieńczone zostały w 2001 roku podpisanym aktem współpracy. Kontakty z Horst w Niemczech i Hansweert w Holandii również owocują wzajemnymi odwiedzinami. Często przyjmowani są przedstawiciele i innych nacji - wędrujący śladami Chopina, przyjeżdżający na warsztaty folklorystyczne, występujący podczas imprez narodowych, co ożywia tę gminę i otwiera na świat.

W gminie istnieje 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, OSP Sanniki w czerwcu 1999r. obchodziła jubileusz 100-lecia istnienia. Od 1926 roku działa strażacka orkiestra dęta.

Gmina Sanniki ma charakter typowo rolniczy (użytki rolne stanowią 94% ogólnej powierzchni). Duży udział w produkcji rolnej zajmują owoce i warzywa. Dzięki dużej kulturze rolnej producenci osiągają wysokie plony o dobrej jakości. Problemem jest natomiast duże rozdrobnienie gospodarstw. Szansą dla rolników są gospodarstwa ekologiczne (obecnie 4 na terenie gminy) oraz agroturystyka, którą w gminie zajmują się 2 gospodarstwa. Stwarzają one turystom możliwości wypoczynku na świeżym powietrzu, wśród zieleni, z wykorzystaniem zdrowej żywności. Zapewniają też różne atrakcje typu ogniska, kontakt ze zwierzętami i inne.

Sanniki liczą 18 sołectw, z których wszystkie są zwodociągowane. Blisko 90% gospodarstw domowych może korzystać z wody dostarczanej przez dwie stacje uzdatniania, położone w Sannikach i Lubikowie, pozostałe czerpią wodę ze stacji innych gmin.

W latach 1998-2001 zbudowano nowoczesną oczyszczalnię ścieków "BIOVAC" o przepustowości 200 m³ na dobę. Jednocześnie zrealizowano pierwszy etap budowy kanalizacji sanitarnej. Oprócz dużej zbiorczej oczyszczalni ścieków istnieje 21 przydomowych.

Gmina liczy ok. 6700 mieszkańców, zajmuje powierzchnię 9,598 ha. Od stolicy województwa i kraju - Warszawy - dzieli Sanniki odległość 86 km. Przez gminę przebiegają dwa szlaki komunikacyjne: Warszawa - Sochaczew - Gostynin - Toruń oraz Płock – Łowicz - Łódź.

Demografia

Gmina Sanniki to 18 sołectw: Sanniki i Mocarzewo, Aleksandrów, Krubin, Lwówek, Lubików, Działy, Osmolin, Osmólsk, Staropól, Czyżew, Stary Barcik, Nowy Barcik, Wólka, Brzezia, Brzeziny, Szkarada, Lasek, Sielce.

W tabeli podano liczbę mieszkańców gminy w podziale na sołectwa w poszczególnych latach:

Rok	1999	2003	2006
Aleksandrów	175	186	178
Nowy Barcik	563	241	217
Stary Barcik		334	330
Brzezia	302	298	300
Brzeziny	183	175	173

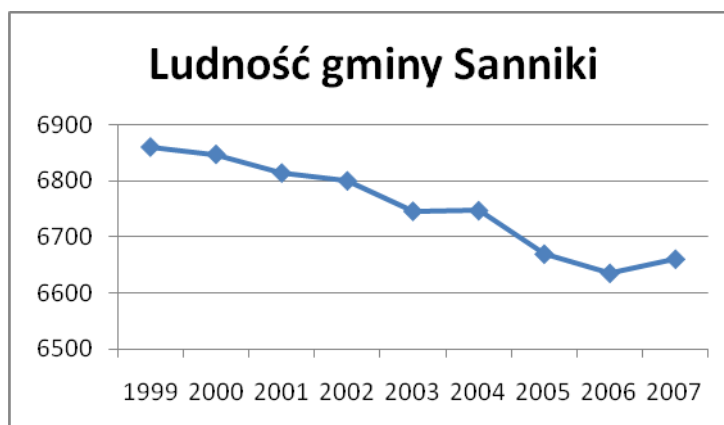
Czyżew	420	398	391
Działy	82	59	58
Krubin	264	280	278
Lasek	204	204	200
Lubików	162	140	128
Lwówek	441	420	410
Sanniki i Mocarzewo	2260	2278	2269
Osmolin	434	420	416
Osmólsk	215	191	196
Sielce	292	277	270
Staropól	240	201	198
Szkarada	293	292	286
Wólka	330	352	338

* wg danych Urzędu Gminy w Sannikach

Liczba mieszkańców gminy w latach 1999–2007:

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Sanniki	6860	6847	6814	6800	6746	6747	6670	6636	6661

* wg danych Urzędu Gminy w Sannikach

W gminie obserwujemy stały spadek liczby mieszkańców. W roku 2007 tendencja spadkowa została zatrzymana. Na obszarze gminy ludność rozłożona jest w miarę równomiernie, zaś największą liczbę ludności posiada miejscowość gminna Sanniki.

Dla charakterystyki demograficznej istotne są struktury ludności gminy wg wieku i płci, które prezentuje poniższe zestawienie (rok 2007):

Wiek	Liczba ludności	%	Liczba kobiet	%
od 0-6 lat	450	6,76	218	6,30
od 7-15 lat	743	11,15	374	10,80
od 16-18 lat	300	4,50	161	4,65
od 19-65(M) i 60 (K) lat	4073	61,15	1974	57,00
od 65(m) i 60(K) i powyżej	1095	16,44	736	21,25
RAZEM	6661	100,00	3463	100,00

* wg danych Urzędu Gminy

Dla porównania struktura ludności wg wieku (w %) dla gminy, powiatu i województwa:

Wyszczególnienie	Ludność w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Gmina Sanniki	20,91%	62,65%	16,44%
Powiat gostyniński	24,55%	60,17%	15,27%
Województwo mazowieckie	21,77%	61,61%	16,61%

* wg danych Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego

Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Sanniki (na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002) wynosiła odpowiednio:

- liczba mieszkań – 1813
- powierzchnia – 154755 m²

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych kształtują się następująco:

Przeciętna	Gmina Sanniki	Powiat Gostyniński	Województwo Mazowieckie
liczba izb w 1 mieszkaniu	4,10	3,79	3,53
liczba osób w 1 mieszkaniu	3,67	3,47	3,08
liczba osób na 1 izbę	0,91	0,93	0,87
powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	85,70	69,90	66,30
powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	23,40	20,10	21,40

* wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002

Wykształcenie

Na terenie gminy wykształcenie ludzi w wieku 15 lat i więcej (uwzględniając kryterium płci) kształtuje się następująco (według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002):

- ❖ wykształceni ogółem - 5390 osób:
 - mężczyźni ogółem - 2593 osoby
 - kobiety ogółem - 2797 osób
- ❖ wykształcenie wyższe ogółem - 221 osób (4,10% ogółem wykształconych posiada wykształcenie wyższe):
 - mężczyźni ogółem - 66 osób
 - kobiety ogółem – 155 osób
- ❖ wykształcenie policealne i średnie ogółem – 1198 osób (22,23% ogółem wykształconych posiada wykształcenie policealne):
 - mężczyźni ogółem - 524 osoby
 - kobiety ogółem – 674 osoby

- ❖ wykształcenie zasadnicze zawodowe ogółem – 1339 osób (24,84% ogółem wykształconych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe):
 - mężczyźni ogółem - 850 osób
 - kobiety ogółem – 489 osób
- ❖ wykształcenie podstawowe i podstawowe nieskończone oraz bez wykształcenia szkolnego ogółem - 2632 osoby (48,83% ogółem wykształconych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe):
 - mężczyźni ogółem - 1153 osoby
 - kobiety ogółem - 1479 osób

Największy procent ogółem wykształconych stanowią mieszkańcy z wykształceniem podstawowym, podstawowym nieskończonym oraz bez wykształcenia szkolnego (około 48,83%). Tak wielki odsetek braku lub niewielkiego poziomu wykształcenia, w większości spowodowany jest tym, że gmina Sanniki jest gminą typowo rolniczą, jednak w dzisiejszych czasach wysokie umiejętności i kwalifikacje zawodowe, umiejętność przekwalifikowania się oraz elastyczność na rynku pracy jest pomocne w znalezieniu zatrudnienia, wskazane jest więc podwyższanie poziomu wykształcenia społeczności gminy.

Oświata

Na terenie gminy Sanniki funkcjonują następujące placówki oświatowe: Gimnazjum w Sannikach, Szkoły Podstawowa im. F. Chopina w Sannikach, Szkoła podstawowa w Brzezi, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Osmolinie, Przedszkole Samorządowe w Sannikach. Baza lokalowa placówek oświatowych w gminie przedstawia się następująco:

Nazwa placówki	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia użytkowa w m ²	Sale gimnastyczne	Powierzchnia dydaktyczna sali gimnastycznej w m ²
Gimnazjum w Sannikach	16	750	1	278
Szkoła Podstawowa w Sannikach				
Szkoła Podstawowa w Brzezi	6	245	-	-
Szkoła Podstawowa w Osmolinie	8	265	1	67
Przedszkole Samorządowe w Sannikach	4/2	430/250	-	-

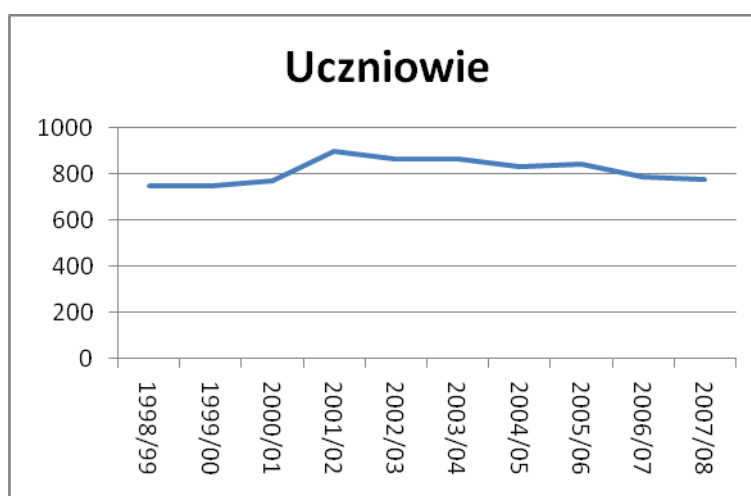
** wg danych Urzędu Gminy*

Liczbę uczniów w poszczególnych latach szkolnych przedstawia tabela:

Rok szkolny	Gimnazjum w Sannikach	Szkoła Podstawowa w Sannikach	Szkoła Podstawowa w Brzezi	Szkoła Podstawowa w Osmolinie	Przedszkole Samorządowe w Sannikach	Ogółem
1998/99	-	519	89	91	51	750
1999/00	103	444	85	70	48	750
2000/01	209	372	78	71	40	770
2001/02	327	378	83	71	42	901
2002/03	331	353	78	70	34	866
2003/04	317	350	77	90	34	868
2004/05	274	343	70	89	59	835
2005/06	263	353	64	85	78	843
2006/07	267	313	58	77	75	790
2007/08	289	283	54	68	84	778

Na terenie gminy w latach 1998-2007 można zaobserwować wahania liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych, przy tendencji malejącej. Najbardziej tendencja spadkowa widoczna jest w Szkole Podstawowej w Sannikach. Może to być spowodowane ogólnymi tendencjami demograficznymi m. in. starzeniem się społeczeństwa z powodu zmniejszenia liczby urodzeń. Dobrym sygnałem jest sytuacja wzrostu liczby dzieci w Przedszkolu Samorządowym w Sannikach.

Poniższy wykres przedstawia liczbę uczniów ogółem:

Na wykresie można zaobserwować ogólną tendencję spadkową liczby uczniów po szczycie demograficznym w roku szkolnym 2001/02. Jest to powrót do stanu z lat 1998-1999.

Kwalifikacje kadry pedagogicznej w latach 1990–2007 przedstawia tabela:

Rok szkolny	Liczba nauczycieli			Poziom wykształcenia					
	szkoły	przedszkola	razem	dr	mgr	WZ	SN	SP	SZ
1998/99	53	5	58	-	36	13	5	4	-
1999/00	54	5	59	-	36	13	6	3	1
2000/01	51	5	56	-	39	8	7	2	-
2001/02	50	5	55	-	40	7	5	2	1
2002/03	53	4	57	-	41	7	6	3	-
2003/04	50	6	56	-	40	8	4	3	1
2004/05	53	6	59	-	45	9	3	2	-
2005/06	55	7	62	-	46	13	3	-	-
2006/07	52	7	59	-	45	13	1	-	-
2007/08	52	8	60	-	48	11	1	-	-

dr – wyższe doktorat, mgr – wykształcenie wyższe magisterskie, WZ – wyższe zawodowe, SN – Studium Nauczycielskie, SP – średnie pedagogiczne, SZ – średnie zawodowe

Gimnazjum w Sannikach

Udział w projektach edukacyjnych:

1. „Trzymaj formę” – patronat SANEPID, MENiS, Polska Federacja Produkcji Żywności.
2. „Body talk – uwierz w siebie” – patronat Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej
3. „Z przeszłością w przyszłość” – współpraca z GOK

Konkursy organizowane przez gimnazjum:

1. „Mistrz matematyki” - konkurs międzygimnazjalny
2. „Mistrz ortografii” - konkurs międzygimnazjalny
3. „Konkurs z języka angielskiego” - konkurs międzygimnazjalny
4. Międzypowiatowy Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy

Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Sannikach jest organizatorem konkursów gminnych związanych z osobą patrona – konkursu wiedzy i konkursu plastycznego, licznych konkursów wewnętrznych i zewnętrznych o nieperiodycznym charakterze. W ramach współpracy z miejscowym GOK-iem uczniowie szkoły realizują zadania związane z programem „Z przeszłością w przyszłość”. Przy szkole działa świetlica i stołówka. W placówce zatrudnieni są (w niepełnym wymiarze): pedagog szkolny, logopeda, reedukator. Na terenie szkoły funkcjonuje gabinet higienistki szkolnej. Od wielu lat szkoła prowadzi współpracę z Jacob-Struve-Schule w Horst koło Hamburga. Szkoła oferuje swoim uczniom liczne zajęcia pozalekcyjne: koła zainteresowań i przedmiotowe (języka polskiego, matematyki, przyrody, informatyki, artystyczne), zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze, chór

szkolny, szkolne koło sportowe, gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna. Przy szkole działa Uczniowski Klub Sportowy "SANNIKI", gromady zuchowe i drużyny harcerskie oraz Szkolne Koło Ligii Ochrony Przyrody. W ramach UKS funkcjonują dwie sekcje – tenisa stołowego i piłki nożnej. Zawodnicy reprezentujący klub uczestniczą w rozgrywkach ligowych i odnoszą liczne sukcesy na innych arenach. Na bazie posiadanej przez szkołę sali gimnastycznej trzy razy w tygodniu odbywają się treningi judo, w których uczestniczy ok. 50 uczniów.

Do obwodu **Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie** należą wsie: Osmolin, Działy, Lubików i Osmólsk.

Mocne strony szkoły to: mało liczne klasy, wysoki stan bezpieczeństwa, wysoki poziom zaufania rodziców do nauczycieli i wysoki poziom zadowolenia ze szkoły, dobre relacje interpersonalne w szkole, zaangażowane w pracę z dziećmi grono pedagogiczne.

Placówka pełni funkcję kulturotwórczą, organizuje i upowszechnia kontakt z kulturą, regionalizmem, popularyzuje idee szkoły w środowisku lokalnym.

Najważniejszym przedsięwzięciem było nadanie Szkole Podstawowej w Osmolinie nowego imienia i sztandaru. W przeprowadzonym referendum wśród społeczności szkolnej zdecydowanie najwięcej głosów zebrał Jan Paweł II.

Papież Jan Paweł II jest powszechnie uznawanym, niekwestionowanym autorytetem dla współczesnego młodego pokolenia. To zacne imię Wielkiego Polaka będzie drogowskazem i pozwoli nam wychowawcom na właściwe kreowanie postaw młodego pokolenia.

Ten wybitny Polak całe swoje życie poświęcił dobru człowieka i rodziny, a w szczególności wskazaniu najlepszych dróg wychowania.

Dlatego fundamentem programu wychowawczego szkoły jest motto;

„Człowiek jest wielki nie przez to, co ma,

nie przez to, co posiada, lecz przez to, czym dzieli się z innymi”.

Nauczyciele wpływają korzystnie na wizerunek szkoły w środowisku, angażując się społecznie w działalność szkoły i środowiska. Są to zarówno występy artystyczne, przygotowywanie dekoracji jak i prace porządkowe w terenie.

Do najważniejszych uroczystości środowiskowych należą: Dzień Patrona Jana Pawła II, Spotkanie oplatkowe, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki.

Uczniowie, mobilizowani przez nauczycieli, biorą aktywny udział w różnego rodzaju konkursach i zawodach przedmiotowych, artystycznych i sportowych, gdzie odnoszą sukcesy. Największe osiągnięcia są w konkursach plastycznych i sportowych (tenis stołowy).

Realizuje projekty edukacyjne np. „Cała Polska czyta dzieciom”, „Cudze chwalicie swego nie znacie”, „Otwarta Szkoła”.

Uczestniczy corocznie w projektach realizowanych przez GOK w Sannikach: „Z przeszłością w przyszłość”.

Wszyscy potrzebujący uczniowie objęci są odpowiednimi, dostępnymi formami opieki. Są to m. in. opieka socjalna w postaci posiłków refundowanych, dofinansowanie do wypoczynku letniego, w okresie świątecznym – paczki żywnościowe, stypendia socjalne, opieka nad uczniami z trudnościami w nauce – kierowanie na badania do Poradni Psychologiczno Pedagogicznej.

Nauczyciele chętnie uczestniczą w różnych formach doskonalenia, a także chętnie współpracują ze sobą. Organizują wspólnie wiele konkursów, apeli, podejmują działania mające na celu lepsze przygotowanie uczniów do egzaminu zewnętrznego.

W bieżącym roku szkolnym do **Szkoły Podstawowej w Brzezi** uczęszcza 71 uczniów, w tym 15 dzieci do oddziału przedszkolnego (8 sześciolatków i 7 dzieci młodszych). Jeden uczeń z głębokim upośledzeniem umysłowym jest nauczany indywidualnie w domu. Od czterech lat szkoła bierze udział w projekcie koordynowanym przez GOK w Sannikach „Z przeszłością w przyszłość”. W ramach projektu uczniowie uczestniczą w warsztatach sztuki ludowej, przygotowują scenki teatralne, prace plastyczne, wycinanki. Ostatnio uczestniczyli w konkursie „Jubileuszowy dorobek”, wystawiając scenkę teatralną „Z tańcem i pieśnią przez życie” podczas podsumowania projektu. Każdego roku uczniowie biorą udział w konkursie recytatorskim „Jak pięknie być człowiekiem” organizowanym przez GBP w Sannikach, konkursach literackich i plastycznych organizowanych przez Dom Kultury w Płocku.

Szkoła prowadzi konkursy organizowane przez KOiW. W tym roku dwie uczennice zakwalifikowały się do etapu rejonowego z języka polskiego.

W ostatnim czasie zostały przekazane prace uczniów do konkursu ekologicznego organizowanego przez Urząd Marszałkowski, konkursu „Mój las” - Nadleśnictwo Łack, „Wypadki na drogach” – WORD w Płock.

Uczniowie uczestniczą we wszystkich turniejach i imprezach sportowych organizowanych na terenie gminy.

Szkoła kultywuje tradycje, organizując spotkania z ludźmi kultury, coroczne spotkania z babkami i dziadkami, spotkania z okazji „Dnia Mamy i Taty”, apele z okazji świąt narodowych.

Odbywają się wycieczki, przedstawienia, imprezy dla dzieci. Prowadzone jest dożywianie dzieci przez GOPS, wszystkie dzieci piją w szkole mleko.

Kultura

Gminny Ośrodek Kultury działa od 1973r. Ściśle współdziała z Towarzystwem Wspierania Rozwoju Ziemi Sannickiej i Kołem Towarzystwa im. Fryderyka Chopina oraz instytucjami samorządowymi. Ma bardzo dużą i długotrwałą współpracę ze środowiskami twórców ludowych oraz artystów profesjonalnych i amatorów, instytucjami i instytucjami kulturalnymi. Kontynuuje tradycje regionu gąbińsko-sannickiego poprzez działalność Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca „Sanniki” i Kapeli Ludowej „Sanniki”, poprzez promocję sannickich twórczyni ludowych, „Spotkania z folklorem”, wydawnictwa dotyczące regionu oraz liczne imprezy, warsztaty i konkursy – głównie dla młodzieży – przeprowadzane z Towarzystwem Wspierania Rozwoju Ziemi Sannickiej i instytucjami oświatowymi w ramach m. in. projektów „Z przeszłością w przyszłość”. Także tradycje chopinowskie (nawiązujące do wakacyjnego pobytu F. Chopina w Sannikach w 1828 r. i jego dożgonny związek z rodziną Pruszków), współorganizując koncerty muzyczno-poetyckie w sannickim Pałacu z udziałem wybitnych muzyków i popularnych aktorów. Organizuje również inne koncerty m. in. koncerty edukacyjne dla dzieci. Z innymi partnerami organizuje (w cyklu

rocznym) „Niedziele Sannickie”, które należą do największych imprez w gminie Sanniki. Wyrosły z tradycji ludowych (regionu gąbińsko-sannickiego). Przyciągają mieszkańców i turystów. Bogate w różnorodne formy: kiermasze sztuki ludowej i występy zespołów folklorystycznych, koncert muzyki klasycznej połączony z poezją, wystawa malarstwa lub inna, występy estradowe, inne kiermasze i atrakcje dla dzieci.

Organizował różne wydarzenia promujące inne narody - spotkania narodowe poświęcone wybranym krajom, prezentujące ich kulturę. Współpraca z ambasadami i towarzystwami przyjaźni. Wystawy i wernisaże zajmują ważne miejsce. Organizowane są od wielu lat, nie tylko przy koncertach. Prezentowana jest twórczość profesjonalistów, amatorów, dzieci i młodzieży, a także zbiory muzealne.

Gminny Ośrodek Kultury sukcesywnie prowadzi działalność świetlicową w Sannikach, a od 2005 r. także w Barciku na terenie gminy Sanniki. W tym różnorodne zajęcia dla dzieci i z młodzieżą, Klub Seniora „Tęcza”, zespoły, spotkania Kół Gospodyń Wiejskich z Sannik, Barcika i Aleksandrowa, itp.

Ośrodek Kultury – we współpracy z różnymi partnerami – podejmuje również zadania wykraczające poza przyjęte schematy, np. zadania dotyczące profilaktyki antyalkoholowej, kształtowania świadomości ekologicznej, integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z miejscowym środowiskiem, upowszechniania wiedzy o Unii Europejskiej, zadania zmierzające do uaktywnienia i integracji środowiska.

Wiele działań realizowano dzięki środkom pozyskanym z zewnątrz, z różnych programów i od sponsorów (samodzielnie lub współpracując z innymi podmiotami).

Wielokrotnie nagradzany, m. in. wyróżnienie (dla pracowników) Niezależnej Fundacji Popierania Kultury Polskiej „POLCUR” w Sydney oraz odznaka honorowa „Zasłużony dla Kultury Polskiej” przyznana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach

Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach utworzone zostało w 2008 roku w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz budżetu państwa. Projekt miał na celu stworzenie sieci 379 współpracujących ze sobą centrów zlokalizowanych wyłącznie w gminach wiejskich. Centrum ma na celu umożliwienie wszystkim zainteresowanym osobom podwyższenie poziomu posiadanej wiedzy i kwalifikacji, dzięki niemu stworzona została możliwość kształcenia w systemie eksternistycznym oraz umożliwienie osobom dorosłym samokształcenia się w zakresie ogólnym i zawodowym.

W Centrum dostępnych jest poprzez Internet 50 tematycznych szkoleń e-learningowych o tematyce: historia, język polski, język obcy, podstawy technik komputerowych, opiekun osób starszych, usługi w sieciach informatycznych, agent ubezpieczeniowy, zarządzanie projektami, sprzedawca, poradnictwo zawodowe, wsparcie dla twojego biznesu i pracownik administracyjny.

Parafie

Parafia Sanniki

Kościół p.w. św. Józefa Oblubieńca N.M.P. Parafia erygowana w 1441 r. Pierwszy drewniany kościół w Sannikach został wzniesiony w 1441 roku. Kolejny również drewniany został pobudowany w 1672 roku. Obecny murowany kościół wzniesiono w latach 1870-1872. (Stary kościół został rozebrany w 1863 r.) Konsekrował go w 1900 roku arcybiskup Wincenty Chościak Popiel, Metropolita Warszawski. Świątynia została wzniesiona według projektu arch. Franciszka Tournelle'a przez majstra budowniczego Juliana Tomasza Matłaszyńskiego. Jest to kościół neoklasycystyczny, trójnawowy i dwuwieżowy. W czasie ostatniej wojny po aresztowaniu ks. L. Mocarskiego, (zginął w Dachau) kościół był zamknięty i przez okupanta zamieniony na magazyn. Świątynia posiada ołtarz główny z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej i cztery ołtarze boczne.

Miejscowości należące do parafii: Aleksandrów, Brzezia, Czyżew, Krubin, Mocarzewo, Sanniki, Staropól, Szkarada.

Parafia Osmolin

Kościół p.w. św. Marcina, biskupa. Parafia erygowana w 1441 r. Murowany, orientowany kościół, został pobudowany w latach 1789 - 1790 wg projektu Hilarego Szpilowskiego. Budowę zakończono w 1791 roku o czym świadczy data na elewacji świątyni. Boczną kaplicę dobudowano w roku 1930. Architekt nieznany. Kościół jest klasycystyczny z czterema łozami, dwie przy chórze wielkim (prezbiterium) i dwie przy chórze muzycznym (wykorzystane do dekoracji prospektu organowego). Sklepienie kościoła jest drewniane. Kościół posiada trzy ołtarze.

Miejscowości należące do parafii: Działy, Lwówek, Lubików (numery: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 18), Osmolin, Osmólsk, Witusza.

Służba zdrowia

Na terenie gminy, w Sannikach funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, świadczący usługi medyczne dla mieszkańców. W ośrodku znajdują się poradnie: ogólna, pediatryczna, gabinet zabiegowy, wykonywane są usługi stomatologiczne oraz szczepienia.

Działalność SP ZOZ w 2007 roku przedstawia tabela:

Rodzaj usług medycznych w 2007 r.	SP ZOZ w Sannikach
	Ilość
Wizyty domowe – dorośli	505
Dzieci	28
Szczepienia	1333
Wizyty u noworodków do 1 r. ż.	299

Stomatologia - liczba przyjętych pacjentów	4741
- w tym wyleczenia	2753
- w tym usunięcia zębów	1536
Porady w poradni K	486
Porady w poradni D	7025
- w tym patronaże	125
Porady dla dorosłych	26170
- w tym domowe	505
Porady ogólne razem	11658
Laboratorium ogółem	3308
- w tym morfologia	1880
- w tym badanie moczu	1428
- w tym badanie poziomu cukru	1585
Zabiegi	9515
- w tym iniekcje	3264
- inne zabiegi	1825
RR	3504
EKG	922

* wg danych SP ZOZ

Policja

Na terenie gminy w Sannikach znajduje się Posterunek Policji. Statystykę najczęściej występujących na terenie gminy Sanniki przestępstw przedstawia zestawienie

Kategoria przestępstwa	2007 r.
Kradzieże	9
Kradzieże z włamaniem	9
Uszkodzenie mienia	2
Rozbój	0
Bójki i pobicia	0
Groźba karalna	1
Znęcania	5
Oszustwa	3
Kierowanie w stanach nietrzeźwości	30
Wypadki drogowe	9
Inne	15

* wg danych Posterunku Policji w Sannikach

Organizacje Pozarządowe

OSP

W gminie Sanniki istnieje 10 oddziałów Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach: Brzezia, Czyżew, Krubin, Lwówek, Osmolin, Sanniki, Sielce, Staropól, Szkarada, Wólka, posiadających na wyposażeniu 10 samochodów strażackich różnej klasy.

Wyposażenie i wyszkolenie w OSP umożliwia podjęcie działań: ratowniczo-gaśniczych w czasie pożarów, ratownictwa technicznego i drogowego oraz ratownictwa medycznego.

Członkowie OSP:

Mężczyźni w wieku 18-60 lat	277
Mężczyźni w wieku ponad 60 lat	59
Kobiety	20
Członkowie wspierający	8
w tym kobiety	0
Członkowie honorowi	9
w tym kobiety	2
Mężczyźni ogółem	351
Kobiety ogółem	22
Członkowie OSP ogółem	373

*wg danych statystycznych OSP

Młodzieżowe drużyny pożarnicze

Liczba drużyn	4
Liczba sekcji	7
Członkowie ogółem	57
Chłopcy	40
Dziewczęta	17
Liczba osób, które w ostatnim roku przystąpiły do MDP	25
Chłopcy	13
Dziewczęta	12
Liczba osób, które po opuszczeniu MDP pozostały w OSP i są aktywnymi strażakami	11
Chłopcy	6
Dziewczęta	5
Liczba drużyn i młodzieży uczestniczącej w obozach MDP w kraju	
Drużyn	2
Młodzieży	6

*wg danych statystycznych OSP

W OSP w Sannikach istnieją również orkiestra licząca 16 osób, która uświetnia uroczystości kościelne i gminne.

Klub „Lwówianka”

Sport we Lwówku rozwija się od zakończenia wojny, tj. od momentu kiedy wieś ta zasiedlona została przez Polaków. 29 stycznia 1958 roku zawiązano koło LZS Lwówek. Grono założycieli liczyło 13 osób. Pierwszym przewodniczącym koła został Maciej Bomert, sekretarzem Franciszek Bujakowski, gospodarzem Marek Stańczak, w-ce przewodniczącym Waław Czechowski. Początkowa działalność klubu nie ograniczała się tylko do piłki nożnej. Lwówianka (wówczas jeszcze LZS Lwówek) posiadała sekcje ciężarową, lekkoatletyczną, tenisa stołowego, siatkówki żeńskiej, trenowano nawet boks. Zawodnicy z Lwówka występowali w zawodach regionalnych - odnosili na tym polu spore sukcesy.

Zespół piłkarski nie odnosił początkowo żadnych sukcesów, został nawet wycofany z rozgrywek. Powodem był brak środków na wynajem transportu na mecze. Czasem tylko pojazdu używał POM Lwówek. Lwowski LZS na początku swego istnienia utrzymywał się jedynie ze składek członków i zabaw tanecznych organizowanych w remizie OSP Lwówek. Mimo niewielkich środków finansowych LZS trwał, okrojony do jednej sekcji. Lata 70-te i 80-te to czas pracy społeczników, niełatwe czasy kryzysu. Młodzi chłopcy potrafili zorganizować transport na mecze, choć często miał on formę przyczepy i traktora. Organizowali sprzęt, dbali o boisko. Lwowski LZS rozgrywał mecze w klasie „C”. Wówczas po raz pierwszy pojawiła się nazwa „Lwówianka”. Jak głosi plotka wymyślił ją bramkarz Lwówianki (a przez kilka sezonów także Mazura Gostynin) Waldemar Cieślak. Zapal społeczników owocował awansem do klasy „B”, gdzie Lwówianka rywalizowała m. in. z Błękitnymi Gąbin i Mazurem Gostynin - rywalizowała jak równy z równym, często wygrywając na boiskach rywali. Całkiem nieźle „Lwówianka” radziła sobie w Pucharze Polski; pokonując na wyjeździe Górnik Łęczycę aż 3:0. Zawirowania w klubie w drugiej połowie lat 80-tych spowodowały wycofanie Lwówianki z rozgrywek.

Klub ponownie został zgłoszony do gry w lidze w sezonie 1990/1991. Oparty o kadre kilkunastolatek, bez skrupułów awansował przez kolejne dwa sezony do wyższych klas rozgrywkowych. W sezonie 1992/1993 Lwówianka pierwszy raz występowała w lidze okręgowej.

Działalność klubu finansowana jest w znacznej części z dotacji celowych z gminy i organów centralnych. Pokażną pomoc stanowią darowizny sponsorów oraz okazyjne - dobrowolne - składki piłkarzy. Od 2002 roku Lwówianka, jako organizacja pozarządowa, aplikuje o granty do ogólnopolskich fundacji. Zrealizowano projekty m. in. w ramach programu „Dobre Pomysły” Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży oraz „Nasza wieś, naszą szansą” Fundacji Wspomagania Wsi. Dzięki wsparciu samorządu woj. mazowieckiego w 2006 roku zbudowano piłkochwył oraz odgrodzono boisko LUKS od drogi wojewódzkiej. W 2007 piłkarze społecznie (z finansową pomocą sponsorów) zbudowali barierkę odgradzającą murawę od sektora dla kibiców; zmontowali też zadaszone ławki rezerwowych (każda mieści 12 osób). Mimo ciągłych inwestycji klub w pierwszej dekadzie XXI wieku napotyka problemy z uzyskaniem licencji, choć baza Lwówianki znacznie wyprzedza średnią w klasie „A”. Rozwiązaniem jest budowa nowego boiska - jednak inwestycja ta leży przede wszystkim w gestii gminy.

W 2008 roku Lwówianka świętowała jubileusz półwiecza swego istnienia. Rocznicę tą uczcili lwówscy juniorzy - wywalczając w wielkim stylu, ze wspaniałą serią 15 wygranych z rzędu, mistrzostwo klasy „A” juniorów starszych. Centralne uroczystości jubileuszowe odbyły się 3 sierpnia 2008 roku. W tym dniu nadano klubowi sztandar (rzecz nader rzadka w niższych ligach), odznaczono zasłużonych piłkarzy i działaczy, rozegrano jubileuszowy turniej piłkarski; odbył się też piknik rodzinny i jubileuszowy koncert. Całością prac nad przygotowaniem jubileuszu zajmowali się społecznie piłkarze i działacze Lwówianki. Efekty przerosły najśmielsze oczekiwania. Lwówianka zaprezentowała się godnie, jak przystało na klub z pięćdziesięcioletnią historią. Ponadto zdobyło ogromne doświadczenie, które być może zapoczątkuje w przyszłości.

2.2 Strategiczne kierunki rozwoju gminy.

Informacja o kompleksowej strategii rozwoju gminy.

Strategiczne kierunki rozwoju Gminy ujęte zostały w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Sanniki na lata 2004-2013* (Uchwała Rady Gminy Sanniki z dnia 28 grudnia 2004 r. Nr 160/XXV/2004).

Obszarem realizacji *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sanniki na lata 2004-2013* objętych jest 18 sołectw.

Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju lokalnego Gminy Sanniki na lata 2004-2006 oraz na kolejny okres programowania Unii Europejskiej, czyli lata 2007-2013. Przedstawia sytuację społeczno – gospodarczą Gminy, a mianowicie ogólną charakterystykę gminy (położenie geograficzne, powierzchnię gminy, sytuację demograficzną) oraz informacje na temat środowiska przyrodniczego (klimat, krajobraz i rzeźbę terenu, zasoby glebowe, zasoby wodne, florę i faunę, obszary chronione, turystykę, zagrożenia środowiska przyrodniczego).

Jako problemy w zakresie środowiska w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Sanniki* określone zostały:

- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- Uciążliwość dróg wojewódzkich nr 577, 583, 584,
- Zanieczyszczenie powietrza przez używanie paliw stałych w gospodarstwach domowych.

W sferze społecznej ujęte zostały sprawy dotyczące ludności Gminy Sanniki, rynku pracy, oświaty i wychowania, ochrony zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa i kultury.

Identyfikacja problemów społecznych obejmowała:

- Ujemne saldo migracji,
- Ujemny przyrost naturalny,
- Spadek liczby zawieranych małżeństw,
- Wzrost liczby korzystających ze środków Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Wzrost wydatków na opiekę społeczną w ostatnich latach,
- Wzrost bezrobocia,
- Duża odległość do ośrodków zdrowia zmniejsza możliwości korzystania z pomocy medycznej i znacznie obniża poziom życia mieszkańców gminy.

W sferze gospodarki obszar Gminy Sanniki charakteryzuje się brakiem przemysłu i uciążliwego rzemiosła. Gmina Sanniki ma charakter rolniczy. Rolnictwo stanowi wiodącą funkcję, co wynika z dominacji użytków rolnych, które stanowią 82% ogólnej powierzchni gminy. Przeważają dobre i średnie klasy gleb, które stanowią 92% użytków rolnych.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sanniki zawiera także informacje dotyczące infrastruktury technicznej. Dotyczą one infrastruktury komunikacyjnej, sieci gazowej i energetycznej, zaopatrzenia w energię cieplną, gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami.

Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w kompleksowej strategii rozwoju.

Wybierając najważniejsze do realizacji zadania na terenie Gminy Sanniki w latach 2004-2013, brano pod uwagę przede wszystkim podstawowe priorytety *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego*, sformułowane ogólnie jako: „*Dążenie do uzyskania odczuwalnej społecznie poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza, z której wynika potrzeba zapewnienia: pracy, mieszkania, oświaty oraz bezpieczeństwa. Wzrost bezrobocia nakłada dodatkowy obowiązek aktywnej walki z tym zjawiskiem*”. Priorytet ten określony w skali województwa przekłada się na priorytety dotyczące lokalnej społeczności w Gminie Sanniki. Po przeanalizowaniu najważniejszych potrzeb mieszkańców stwierdzono, że niezbędne jest przeprowadzenie licznych zmian w wielu dziedzinach jej funkcjonowania. Wskazano dwa obszary działania, w których określono cele strategiczne oraz szczegółowe zadania, jako podstawowe kierunki rozwoju Gminy Sanniki.

W obszarze pierwszym: **priorytety gospodarcze**, jako **cel strategiczny** uznano: **Uzbrojenie terenów i pozyskanie inwestorów**, w tym:

- Rozbudowa infrastruktury gminnej,
- Promocja strefy usługowo – handlowej i produkcyjnej Gminy,
- Nawiązywanie kontaktów i współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami,
- Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na uzbrojenie terenów i inwestycje,
- Zwiększenie wydatków na inwestycje m. in. poprzez:
 - Wykorzystanie środków dostępnych ze źródeł zewnętrznych,
 - Maksymalizację dochodów,
 - Preferencje dla nowych inwestorów,
 - Zwolnienia podatkowe,
 - Pomoc udzielaną przez Urząd Gminy w załatwieniu formalności związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej na terenie Gminy,
- Sporządzenie nowego planu przestrzennego zagospodarowania,
- Kanalizację terenów wiejskich,
- Przygotowanie terenów pod zabudowę mieszkaniową,
- Zagospodarowanie centrum Sannik.

Oczekiwane rezultaty:

- Rozwój istniejących przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw,
- Powstanie nowych przedsiębiorstw,
- Rozwój lokalnych inicjatyw gospodarczych,
- Rozwój gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych,
- Rozwój alternatywnych form prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich,
- Podwyższenie standardu życia mieszkańców,
- Zwiększenie liczby miejsc pracy,
- Pozyskanie nowych inwestorów indywidualnych,

- Rozwój partnerstwa publiczno – prawnego.

Główną przesłanką przyjętych działań jest to, że nowe inwestycje to nowe miejsca pracy i rozwój gospodarczy, to tym samym zwiększenie wpływów do budżetu lokalnego, a co za tym idzie podwyższenie standardu życia mieszkańców Gminy Sanniki.

W obszarze drugim: priorytety społeczne zapisano, że przyszłość Gminy Sanniki to oprócz inwestycji gospodarczych, również inwestycje w szeroko rozumiane otoczenie. Ochrona środowiska i poprawa wizerunku Gminy to jedne z priorytetów *Planu Rozwoju Lokalnego*. Gmina Sanniki może być terenem atrakcyjnym dla turystów przede wszystkim ze względu na oryginalną kulturę okolic. Duże znaczenie dla rozwoju mieszkańców ma również zwiększenie oferty kulturalnej i edukacyjnej na terenie Gminy.

Jako cel strategiczny wskazano: **Ochronę tożsamości kulturowej wspólnoty lokalnej, ochronę i promowanie dziedzictwa narodowego, rozbudowę infrastruktury oświatowej, budowę społeczeństwa informacyjnego, harmonijny rozwój wspólnoty lokalnej.**

W ramach powyższego priorytetu społecznego planowane są:

- Działania mające na celu ochronę posiadanego materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego,
- Zwiększenie oferty kulturalnej,
- Promocja oferty kulturalnej Gminy,
- Zwiększenie oferty edukacyjnej Gminy,
- Poprawa jakości świadczonych usług edukacyjnych,
- Budowa podstaw społeczeństwa informacyjnego,
- Prowadzenie Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach,
- Współpraca z samorządami lokalnymi Unii Europejskiej (wymiana doświadczeń z zakresu szkolnictwa, wymiana młodzieży).

Oczekiwane rezultaty:

- Integracja wspólnoty lokalnej wokół wspólnych wartości,
- Polepszenie jakości nauczania w placówkach podległych gminie,
- Zwiększenie stopnia korzystania miejscowej społeczności z oferty kulturalnej,
- Integracja społeczności lokalnej na bazie miejscowego dziedzictwa kulturowego,
- Powstanie podstaw społeczeństwa informacyjnego,
- Poznanie kultury obyczajów innych krajów,
- Przełamanie uprzedzeń narodowościowych, społecznych i rasowych.

Cel strategiczny: **Ograniczenie bezrobocia.** W Gminie Sanniki bezrobocie utrzymuje się na wysokim poziomie. W związku z tym wyznaczono następujące cele strategiczne: **zmniejszenie bezrobocia i wszechstronny oraz harmonijny rozwój wspólnoty lokalnej.**

Jako sposób realizacji powyższych celów wskazano:

- Promowanie i wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości,

- Promowanie i wspieranie indywidualnej aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy,
- Pomoc mieszkańcom Gminy w szukaniu zatrudnienia (w ramach działalności Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach),
- Pomoc mieszkańcom Gminy w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej (w ramach działalności Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach).

Oczekiwane rezultaty:

- Zwiększenie ilości miejsc pracy na terenie Gminy Sanniki,
- Zmniejszenie bezrobocia na terenie Gminy Sanniki.

Powyższe cele strategiczne zapisane w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Sanniki na lata 2004-2013* dotyczą zarówno obszaru aktywności gospodarczej i obszaru aktywności społecznej mieszkańców Gminy. Mają na celu zwiększenie atrakcyjności obszaru Gminy i jego modernizacji, zarówno pod względem inwestycyjnym, jak i osadniczym. Osiągnięcie powyżej określonych celów strategicznych jest możliwe poprzez realizowanie w Gminie szczegółowych celów i zadań.

2.3 System pomocy społecznej w gminie Sanniki

Na terenie gminy Sanniki realizatorem zadań z zakresu świadczeń społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, na szczeblu powiatu gostynińskiego – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie.

Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji polityki społecznej państwa jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i środki.

W latach 2006- 2007 GOPS objął pomocą społeczną następujące grupy społeczne:

- osoby bezrobotne;
- osoby niepełnosprawne;
- osoby długotrwale lub ciężko chore;
- osoby i rodziny pogrążone w ubóstwie, których dochód osoby lub na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (477 zł) lub na osobę w rodzinie (351 zł) zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
- rodziny bezradne w sprawach wychowawczo-opiekuńczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny wielodzietne, niepełne);
- rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień (alkohol, narkotyki), przemocy;
- rodziny i osoby dotknięte klęską żywiołową lub ekologiczną;
- rodziny i osoby dotknięte zdarzeniem losowym i sytuacją kryzysową.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy

Powody trudnej sytuacji życiowej	Rok 2006		Rok 2007	
	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
ubóstwo	50	172	70	292
bezrobocie	140	457	89	372
niepełnosprawność	43	122	68	238
długotrwała lub ciężka choroba	11	67	32	135
bezzadność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - OGÓŁEM	68	278	59	258
w tym: rodziny niepełne	30	70	35	87
rodziny wielodzietne	25	157	20	104
przemoc w rodzinie	0	0	6	27
alkoholizm	15	49	18	62
zdarzenie losowe	0	0	1	5
klęska żywiołowa lub ekologiczna	409	-	8	28

* dane pochodzą ze sprawozdań rocznych udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

W latach 2006-2007 GOPS realizował świadczenia pieniężne, pomoc w naturze i usługach, udzielając pomocy w następujących formach:

- wypłacania zasiłków celowych
- wypłacanie specjalnych zasiłków celowych;
- wypłacanie zasiłków okresowych;
- wypłacanie zasiłków stałych;
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
- dożywianie dzieci;
- wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- praca socjalna;
- poradnictwo prawne, rodzinne;
- poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne;
- prowadzenie zbiórki odzieży używanej.

Poniższa tabela przedstawia udzielone świadczenia – z zadań własnych i zleconych gminie

Formy pomocy	Rok 2006		Rok 2007	
	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
Zasiłki okresowe	104	388	97	366
Posiłek dla dzieci	123	592	117	550
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych	0	0	1	5

Formy pomocy	Rok 2006		Rok 2007	
	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
w wyniku zdarzenia losowego				
Zasiłki celowe	95	298	111	348
Zasiłki specjalne celowe	12	24	13	27
Zasiłki stałe	34	68	39	79
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	409	-	8	-
Usługi opiekuńcze	11	12	12	13
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	13	38	14	40
Praca socjalna	142	648	110	420
Poradnictwo: prawne, psychologiczne, rodzinne	107	-	128	-

* dane pochodzą ze sprawozdań rocznych udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

Poniższa tabela przedstawia udzielone świadczenia – z zadań własnych i zleconych gminie

Formy pomocy	Rok 2006			Rok 2007		
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	900	181	550	471	237	849
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	452	40	100	59	52	119
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	448	141	450	412	185	730

* dane pochodzą ze sprawozdań rocznych udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach

GOPS od 2004 roku realizuje zadania zlecone z zakresu pomocy rodzinie w formie wypłaty świadczeń rodzinnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych i zaliczki alimentacyjnej.

Poniższa tabela przedstawia udzielone świadczenia

Formy pomocy	Rok 2006		Rok 2007	
	Liczba wydanych decyzji	Liczba świadczeń	Liczba wydanych decyzji	Liczba świadczeń
Świadczenia rodzinne	976	20.551	808	20.470
Zaliczka alimentacyjna	41	502	35	511

* dane pochodzą ze sprawozdań rocznych rzeczowo-finansowych o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych

GOPS zajmuje się realizacją wypłat dodatków mieszkaniowych.

Poniższa tabela przedstawia udzielone świadczenia

Formy pomocy	lata	
	2006	2007
Liczba dodatków mieszkaniowych	651	460
Liczba osób	64	39

* dane pochodzą ze sprawozdań rocznych dot. wypłat dodatków mieszkaniowych

W realizowaniu swoich zadań mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych, pracownicy socjalni współpracują z innymi podmiotami. Dążą do zintegrowania działań różnych instytucji i organizacji pozarządowych, łączenia kompetencji i korzystania z możliwości udzielenia przez nie wsparcia dla klientów GOPS. Współpracują z instytucjami znajdującymi się na terenie naszej gminy: Gminnym Ośrodkiem Kultury, Caritas Parafialnym, biblioteką, szkołami, policją, ośrodkiem zdrowia, sołtysami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Towarzystwem Wspierania Rozwoju Ziemi Sannickiej a także z Caritas w Łowiczu, Powiatowym Urzędem Pracy w Gostyninie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie, Sądem Rejonowym w Gostyninie (kuratorzy), Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Gostyninie, firmą Bakoma z Elżbietowa.

Poziom integracji społecznej

Większość uczestników warsztatów oceniła poziom integracji w gminie jako zadowalający. Stwierdzili, że są środowiska, gdzie są dobre więzi międzyludzkie i mieszkańcy podejmują działania w zakresie spraw społecznych. Jednak jest to niewystarczające i nie funkcjonuje na terenie całej gminy. Niepokojący jest fakt, że 37% uczestników wskazało na brak zaangażowania społecznego i brak identyfikowania się mieszkańców ze sprawami społecznymi.

Nadzieją napawa fakt, że uczestnikom zależy na poprawie tego stanu i szukają rozwiązań, aby go poprawić.

III. Analiza problemów w zakresie polityki społecznej w Gminie Sanniki

Zdiagnozowanie głównych obszarów problemowych w sferze polityki społecznej w gminie Sanniki oraz wytyczenie strategicznych kierunków działań mających na celu ich rozwiązanie dokonano na podstawie zebranych materiałów, dokumentów i informacji będących w dyspozycji:

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach,
2. Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie,
3. Urzędu Gminy w Sannikach,
4. Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Sannikach,
5. Policji w Sannikach,
6. Rejonowego Sądu w Gostyninie,
7. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie.

Dokonując kolejnych przybliżeń wyodrębniono trzy główne obszary problemowe. Dla poszczególnych problemów wyodrębniono priorytety, za które uznano główne przyczyny tworzące te problemy.

Z przyjętych obszarów problemowych w zakresie polityki społecznej w gminie Sanniki wynikają działania w następujących sferach:

1. kryzys funkcji rodziny
2. patologie społeczne
3. marginalizacja grup społecznych.

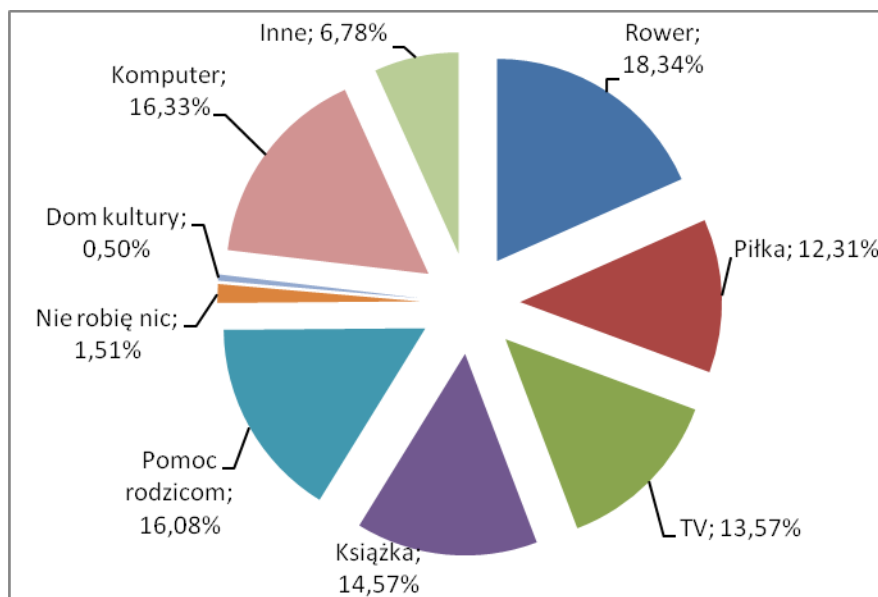
W celu dokładnego zbadania problemów i potrzeb dzieci i młodzieży przeprowadzono ankiety wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów. Poniżej przedstawiamy wyniki przeprowadzonych ankiet.

Opracowanie ankiety

Szkoła Podstawowa (klasy IV – VI)

Wypełnionych ankiet 134 szt. Uzyskane dane przedstawiały się następująco:

1. Najczęstsze formy spędzania wolnego czasu przez uczniów szkoły podstawowej

2. Preferowane formy spędzania wolnego czasu

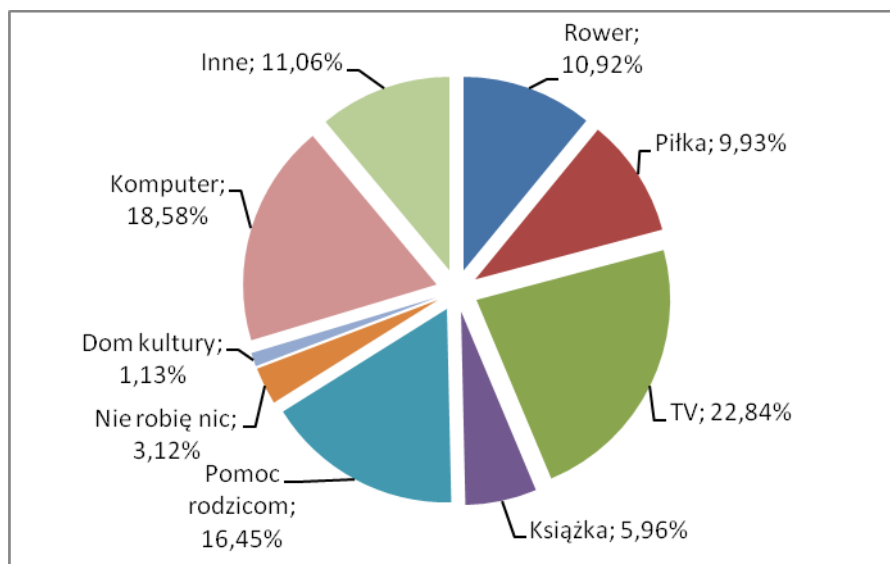
Odpowiedź	Procentowo
Spotkania z przyjaciółmi	11,83%
Piłka	11,29%
Komputer	9,68%
Rower	9,68%
Książka	4,84%
Siatkówka	4,30%
Telewizor	3,76%
Pomaganie	3,23%
Taniec	3,23%
Wycieczki	3,23%
Basen	2,69%
Bieganie	2,69%
Sport	2,69%
Śpiew	2,69%
Nauka	2,15%
Odpoczynek	2,15%

Opracowanie ankiety

Gimnazjum

Wypełnionych ankiet 241 szt. Uzyskane dane przedstawiały się następująco:

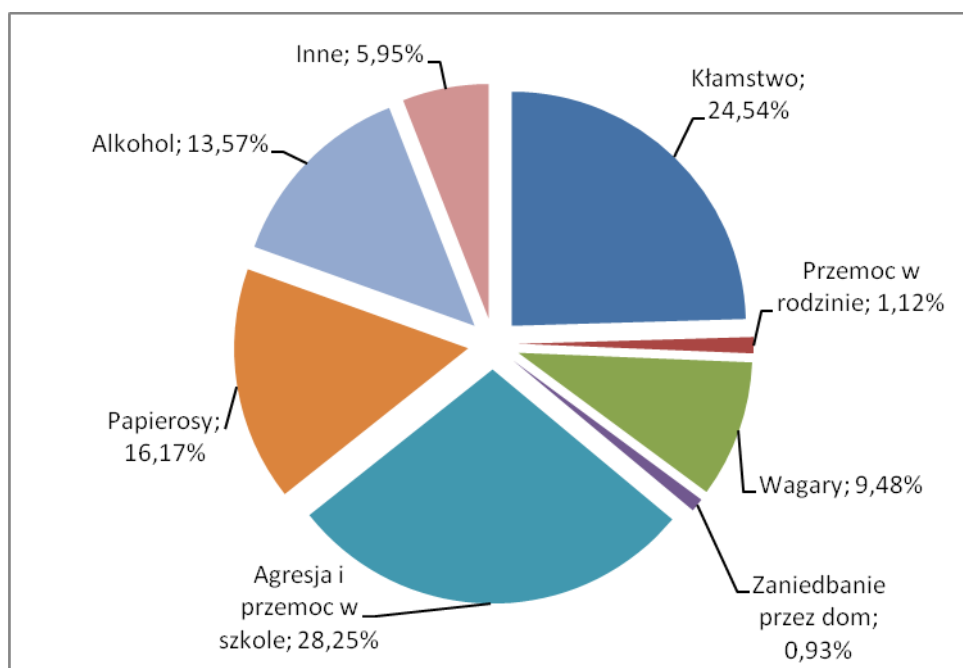
1. Najczęstsze formy spędzania wolnego czasu przez uczniów gimnazjum

2. Preferowane formy spędzania wolnego czasu

Odpowiedź	Procentowo
spotkania z przyjaciółmi	15,41%
komputer	8,27%
piłka	7,52%
odpoczynek	6,77%
nic	4,89%
taniec	3,76%
pomaganie	3,38%
siatkówka	3,38%
skuter	3,38%
rower	3,01%
telewizor	3,01%
kino	2,26%
nauka	2,26%
rozwój zainteresowań	2,26%
sport	2,26%

3. Problemy dostrzegane przez gimnazjalistów w ich środowisku:

Podsumowanie wyników ankiety (2008) przeprowadzonej w celu weryfikacji problemów społecznych

W celu dokładnego zbadania problemów i potrzeb mieszkańców gminy przeprowadzono ankietę wśród społeczności gminy. Przebadano losowo wybrane 83 osoby (59 kobiet, 24 mężczyzn), w większości w przedziale wiekowym 26-59 lat (65 osób), reprezentujące wszystkie grupy społeczne i typy wykształcenia. Poniżej przedstawiono wyniki ankiety:

Profil zawodowy uczestników ankiety:

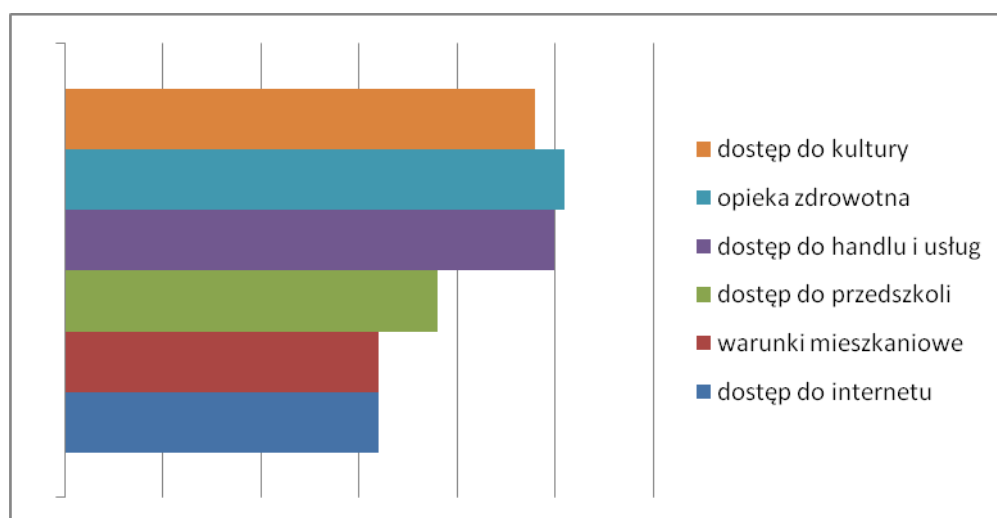
Uczeń – 7
Rolnik – 20
Przedsiębiorca – 2
Pracownik umysłowy – 27
Pracownik fizyczny – 5
Emeryt/rencista – 9
Bezrobotny – 13

Wykształcenie uczestników ankiety:

Podstawowe – 12
Zawodowe – 25
Średnie – 27
Policealne – 5
Wyższe – 14

Poziom zadowolenia z następujących warunków życia w gminie:

Zadowolenie z warunków życiowych ankietowanych osób	bardzo niezadowolonych	niezadowolonych	niezdecydowanych	zadowolonych	bardzo zadowolonych
organizacja czasu wolnego	14	24	30	10	2
dostęp do internetu	8	19	13	27	13
dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie	9	20	31	16	4
dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	1	2	15	40	22
organizacja imprez cyklicznych w gminie	2	18	25	27	8
dostęp do doradztwa psychologiczno-prawnego	11	20	34	12	3
poziom opieki społecznej	6	8	33	24	9
poziom opieki zdrowotnej	2	6	17	43	12
bezpieczeństwo publiczne	6	21	29	21	3
warunki mieszkaniowe	4	16	25	27	8
miejsca rekreacji (parki skwery, place zabaw)	23	26	18	11	2
jakość szkół	12	21	22	22	3
dostępność przedszkoli	3	13	26	32	6
żywność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	5	15	31	21	8
siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	12	24	32	11	1
dostępność handlu i usług	2	8	19	42	9
poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy	11	32	29	8	0

Problemy społeczne dzieci i młodzieży uznane za najważniejsze na terenie gminy

Brak pozytywnych wzorców i autorytetów – 11%

Przemoc ze strony rodziców – 3%

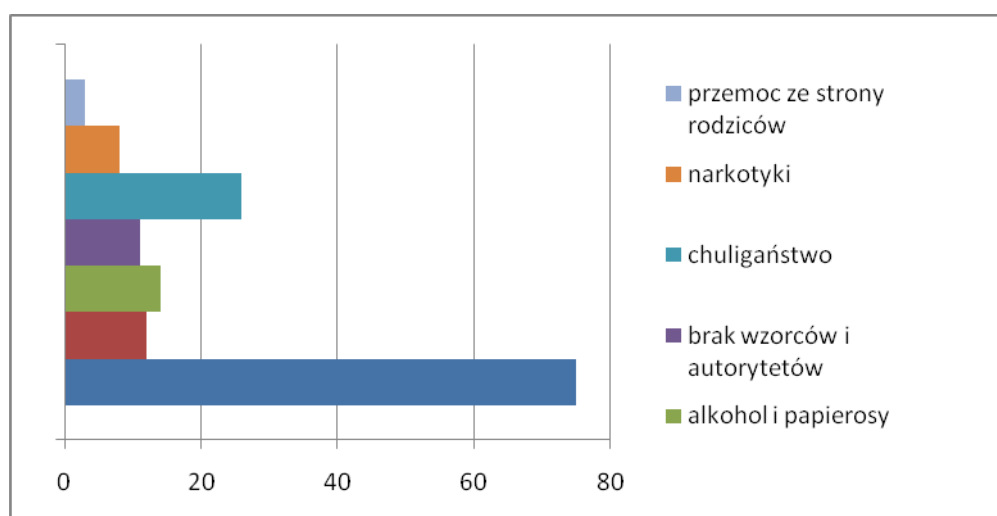
Alkohol i papierosy – 14%

Narkotyki – 8%

Chuligaństwo – 26%

Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 26%

Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego – 12%

Problemy społeczne rodzin uznane za najważniejsze na terenie gminy

Nieporadność życiowa – 12%

Ubóstwo – 8%

Bezrobocie – 26%

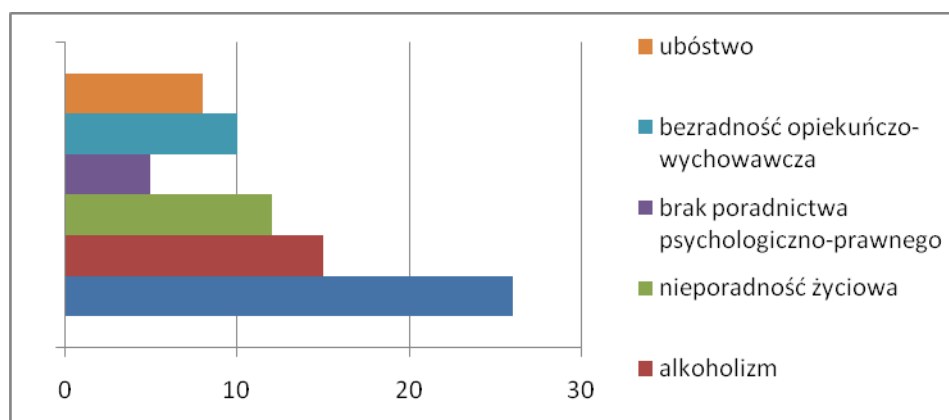
Alkoholizm – 15%

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza – 10%

Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego – 5%

Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 14%

Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych – 10%

Problemy społeczne osób starszych uznane za najważniejsze na terenie gminy

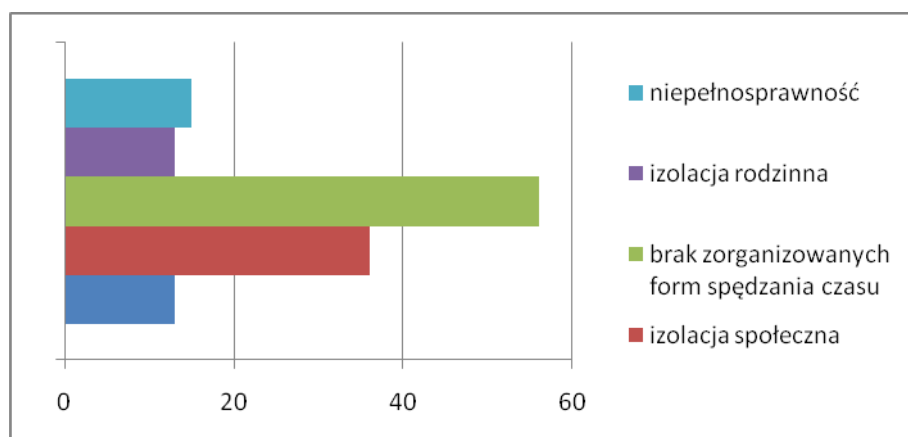
Izolacja społeczna (samotność) – 36%

Izolacja rodzinna (odrzućenie) – 13%

Niepełnosprawność – 15%

Niezdolność do samoobsługi – 13%

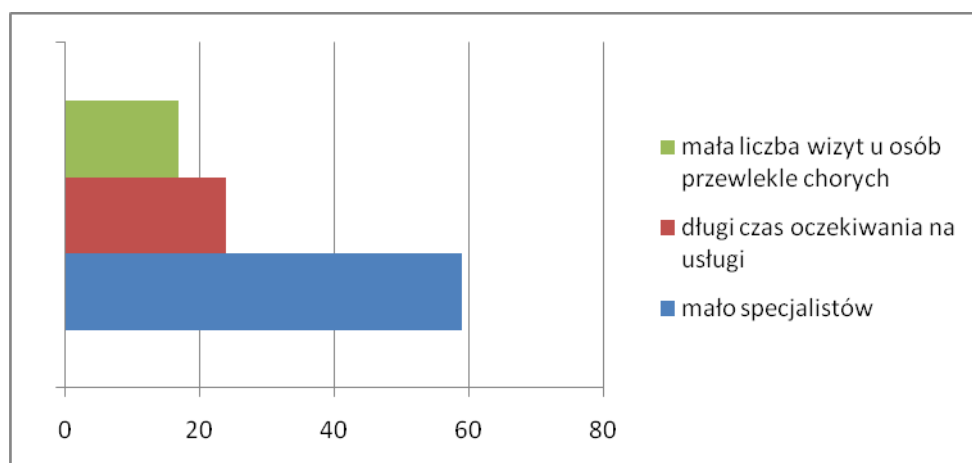
Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu – 23%

Problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uznane za najważniejsze na terenie gminy

Długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 24%

Mała liczba lekarzy specjalistów – 59%

Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych – 17%

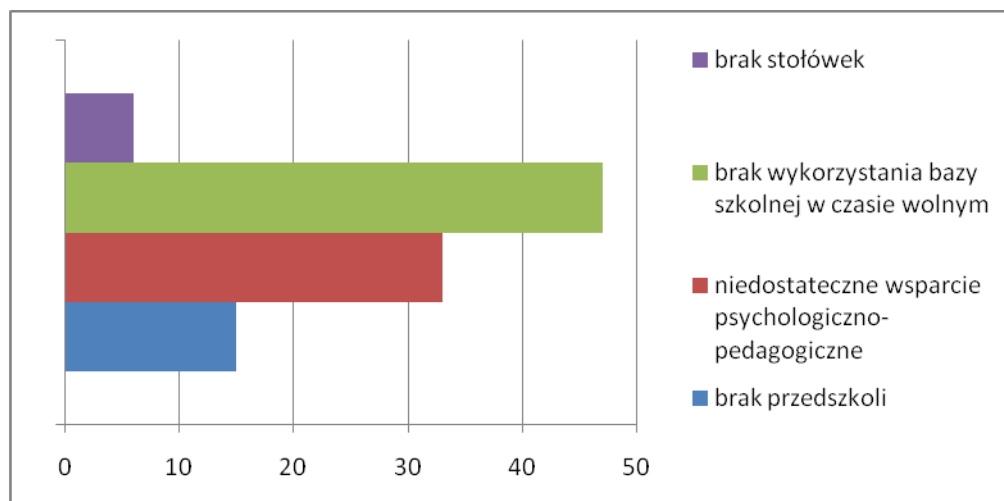
Problemy społeczne w obszarze edukacji uznane za najważniejsze na terenie gminy

Brak placówek wychowania przedszkolnego – 15%

Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 47%

Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – 33%

Brak stołówek szkolnych – 4%

Problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uznane za najważniejsze na terenie gminy

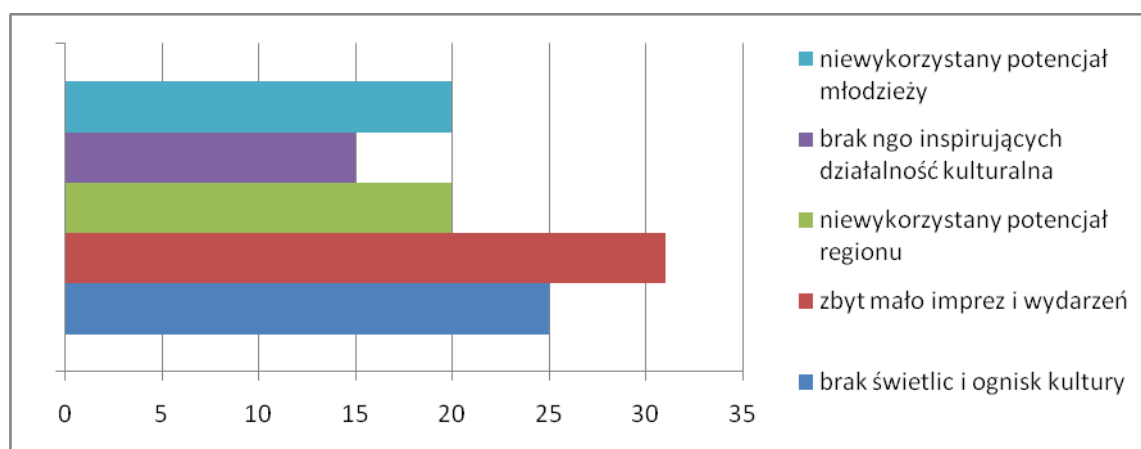
Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową – 15%

Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury – 25%

Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu – 9%

Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 20%

Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – 31%

Poniżej wymieniono zadania służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Ankietowani używając skali od 1 do 10 mieli ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania. Wyniki przedstawiają średnią z poszczególnych zadań.

Utworzenie Gminnego Centrum Pomocy Mieszkańcom	6,56
Organizacja sieci alternatywnych form wychowania przedszkolnego	5,86
Powołanie lokalnego stowarzyszenia na rzecz edukacji i kultury	6,03
Powołanie Gminnego Klubu Seniora	4,94
Zwiększenie liczby cyklicznych imprez środowiskowych	6,19
Organizacja szkoleń z zakresu doradztwa zawodowego	7,22
Organizacja szkoleń z zakresu doradztwa psychologiczno-pedagogicznego	7,28
Zwiększenie wsparcia dla lokalnych inicjatyw społecznych	7,19
Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w czasie popołudniowym	7,72
Utworzenie świetlic wiejskich	7,28
Poszerzenie oferty i opieki medycznej przez SP ZOZ	8,32
Utworzenie Gminnego Domu Kultury	6,28

OBSZAR PROBLEMOWY

Patologie społeczne**PROBLEMY**

Wzrastająca liczba osób
długotrwale korzystających
z pomocy

Przemoc w rodzinie
oraz przestępczość

Alkoholizm

Narkomania

CELE

**Aktywizacja
świadczeniobiorców
pomocy społecznej**

**Zapobieganie zjawisku
przemocy w rodzinie**

**Przeciwdziałanie
i profilaktyka
rozwiązywania problemów
alkoholowych**

**Ograniczenia
zjawiska**

OBSZAR PROBLEMOWY

Kryzys funkcji rodziny

PROBLEMY

Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza
(cedowanie odpowiedzialności przez
rodziców na inne instytucje)

Brak zagospodarowania
czasu wolnego

Demoralizacja nieletnich

CELE

**Podniesienie świadomości
opiekuńczo-wychowawczej**

**Wzmocnienie relacji rodzinnych
poprzez prawidłowe spędzanie
wolnego czasu**

**Zapobieganie
niedostosowaniu
społecznemu**

OBSZAR PROBLEMOWY

Marginalizacja grup społecznych

Osoby niepełnosprawne

Osoby starsze

Osoby opuszczające ZK,
ośrodki opiekuńczo-
wychowawcze

Bezrobotni

CELE

**Wzrost aktywności osób
niepełnosprawnych
w społeczności lokalnej****Ułatwienie
funkcjonowania
w środowisku
lokalnym osób
starszych****Ułatwienie powrotu do
funkcjonowania
w społeczeństwie****Zapobieganie
wykluczeniu
społecznemu osób
długotrwale
bezrobotnych**

Typologia problemów społecznych

Celem tej analizy jest uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z określeniem problemów, które wymagają rozwiązania w pierwszej kolejności, a także określenia najlepszych działań umożliwiających przyjęcie rozwiązań kompleksowych.

Lp.	Nazwanie problemu społecznego	Przyczyny problemu społecznego	Działania naprawcze, zaradcze
1	Negatywne zachowania młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc do spotkań - brak możliwości rozwoju - brak środków na instruktorów i opiekunów - brak zaufania do młodzieży 	Szukamy pieniędzy na: <ul style="list-style-type: none"> - remont - wyposażenie - instruktorów - nagrody dla młodzieży
2	Patologia dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - brak klubów zainteresowań - brak trenerów, instruktorów - mało ścieżek rowerowych - mało zajęć sportowych i sprzętu - łatwy dostęp do środków odurzających - naśladownictwo - brak zainteresowań (hobby) - brak zagospodarowania czasu wolnego - bierność - brak wzorców do naśladowania - brak zainteresowania rodziców wychowaniem własnego dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie odpowiednich osób - rozwój ścieżek rowerowych - rozwój klubów sportowych - rozwój kół zainteresowań - zorganizowanie świetlic środowiskowych - organizacja kolonii i obozów - uwrażliwienie rodziców na problemy młodzieży - angażowanie młodzieży w realizację projektów, pobudzanie do aktywności
3	Brak miejsca dla młodzieży – czas wolny	<ul style="list-style-type: none"> - brak funduszy na remont i wyposażenie - mało imprez konkursowych - brak sportowej bazy lokalowej - brak pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży 	Przy Urzędzie Gminy wykorzystać stadion sportowy. Zatrudnienie instruktora bądź nauczyciela o kierunku piłkarskim (sportowym) <ul style="list-style-type: none"> - skocznia - bieżnia - pozyskiwanie dodatkowych środków na zajęcia sportowe (piłka nożna, tenis stołowy, basen) - harcówka - szkolenie kadry
4	Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> - lenistwo - wygodnictwo - znaczna odległość od zakładów pracy - problem dojazdu - pomoc finansowa i rzeczowa GOPS - nieopłacalność wynagrodzeń 	<ul style="list-style-type: none"> - weryfikacja rodzin naprawdę potrzebujących pomocy (stan zdrowia, liczebność rodzin itd.) - rozwój przedsiębiorczości - wzrost minimalnego wynagrodzenia

Lp.	Nazwanie problemu społecznego	Przyczyny problemu społecznego	Działania naprawcze, zaradcze
5	Alkoholizm	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie - uwarunkowania genetyczne (słaba psychika, brak perspektyw) - bezradność, lenistwo - przyzwyczajenie - naśladownictwo - przemoc 	<p>Szersza pomoc psychologiczna, szkolenia zawodowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - inne metody uczenia - współpraca z rodzicami - organizowanie kolonii - odizolowanie sprawców od ofiar przemocy
6	Wady postawy, brak ruchu „uzależnienie od komputera” wśród dzieci	Brak Sali gimnastycznej, bazy sportowej,	Dodatkowe pieniądze na zajęcia pozalekcyjne (wyjazdy na basen), poprawa bazy sportowej
7	Ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej	Brak specjalistów na miejscu	Zapewnienie specjalistów
8	Nierówny start młodzieży – obniżone szanse edukacyjne	<p>Utrudniony dostęp do instytucji kulturalnych (kino, teatr, muzea, basen)</p> <p>Strata czasu związana z dojazdem do szkoły</p> <ul style="list-style-type: none"> - bariery architektoniczne w obiektach oświatowych - utrudniony dostęp uczniów niepełnosprawnych do korzystania z zajęć 	<p>Wsparcie w kwestii dowozu dzieci i opieki</p> <ul style="list-style-type: none"> - inwestycje
9	Bezpieczeństwo	<p>Niska obsada osobowa policji, powolna działalność sądów i prokuratury</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak odpowiedniego oświetlenia - brak bezpieczeństwa dróg 	
10	Zanik integracji pokoleń	<ul style="list-style-type: none"> - migracja do miast (różne przyczyny) - brak bazy lokalowej do spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne projekty (organizacja imprez, spotkań np.: dzień dziecka, dzień babci i dziadka) - zagospodarowanie lokali np. w starych szkołach, remizach
11	Niska opłacalność produkcji rolnej	Brak popytu ze strony państwa na nasze produkty. Łatwiej jest rządowi zdecydować o sprowadzaniu żywności z zagranicy.	Wprowadzić kontraktację

Luźne wnioski z dyskusji:

1. Brak dostępu do Internetu
2. Caritas – program „Skrzydła na co dzień” i „Skrzydła na przyszłość” objęte są nim dzieci uzdolnione – wykorzystać lepiej te programy
3. Mini przedszkola i świetlice w każdej wsi – utworzenie, jest potrzeba

Czynniki zagrożenia społecznego

Jakie czynniki stanowią zagrożenie dla rozwoju społecznego i jak ograniczymy ich wpływ?

Czynniki stanowiące zagrożenie dla rozwoju społecznego.

- Ubóstwo, alkoholizm, lenistwo, narkomania i wandalizm.
- Brak nowych miejsc pracy.
- Bariery finansowe w dostępie do edukacji, nauki i kultury.
- Niska świadomość społeczna, mała aktywność społeczna, brak integracji, brak poparcia mieszkańców dla liderów inicjatyw społecznych.
- Występująca w niektórych środowiskach mała świadomość wagi edukacji dla rozwoju indywidualnego, brak motywacji do poprawy kwalifikacji ze względu na brak perspektyw pracy.
- Braki w wyposażeniu technicznym placówek edukacyjnych.
- Uboga oferta kształcenia ustawicznego na różnych poziomach wykształcenia oraz niska skłonność części mieszkańców województwa do reorientacji zawodowej i podwyższania kwalifikacji.
- Słabe rozpoznanie popytu na kwalifikacje na rynku pracy i brak ciągłości od edukacji do zdobycia pracy.
- Bariery finansowe instytucji kultury i mieszkańców korzystających z usług kulturalnych.
- Bariery postaw, mentalności.
- Dezorganizacja funkcjonowania służby zdrowia, wprowadzona przez reformę służby zdrowia. Braki w profilaktyce i kształtowaniu postaw prozdrowotnych.
- Intensyfikacja zjawisk wykluczenia społecznego.
- Migracja zarobkowa mieszkańców o najsilniejszym potencjale rozwojowym.
- Bariery mentalne mieszkańców wsi w zakresie korzystania z zewnętrznego wsparcia.
- Narastanie patologii życia we wszelkich jego przejawach, nasilanie procesów marginalizacji ludności bezrobotnej, wykluczania jej z normalnego funkcjonowania społeczności wiejskich.

Przedmiotem szczególnej troski powinny stać się również problemy osób starszych. Ze względu na wiek i stan zdrowia mają one ograniczone możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji. Wiele osób powyżej 65 roku życia żyje w warunkach ubóstwa egzystencjalnego. Są to bardzo często osoby samotne i niepełnosprawne. Do czynników negatywnie wpływających na jakość życia ludzi starszych

można zaliczyć praktycznie zupełny brak lekarzy specjalizujących się w dziedzinie geriatrici, konieczność długiego oczekiwania na miejsce w domach opieki lub zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz niewystarczający rozwój form aktywizacji społecznej osób starszych.

Główne wyzwania, które stoją przed społeczną polityką gminy związane są z osiągnięciem podstawowego celu, jakim jest tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i finansowych form sprzyjających wzrostowi zatrudnienia, poprawa bezpieczeństwa socjalnego obywateli i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Pobudzenie społecznej aktywności do działań samopomocowych powinno odbywać się poprzez:

- 1) podejmowanie działań informacyjnych i integracyjnych na rzecz osób dotkniętych tym samym problemem,
- 2) inspirowanie różnych grup samopomocowych na rzecz w/w osób i rodzin oraz wspieranie wszelkich inicjatyw grup w celu zaktywizowania społeczności lokalnej,
- 3) zwiększenie liczby punktów konsultacyjnych w celu prowadzenia specjalistycznego poradnictwa rodzinnego dla rodzin zagrożonych dysfunkcją społeczną, szczególnie dla dzieci i młodzieży zagrożonych alkoholizmem i narkomanią,
- 4) wzmocnienie organizacyjne funkcjonujących już punktów pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 5) rozwijanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia dla osób wymagających opieki osoby drugiej.

Ważnym zadaniem jest również współdziałanie z różnymi podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej poprzez:

- 1) udzielanie wsparcia organizacjom charytatywnym i innym działającym na rzecz pomocy ludziom potrzebującym,
- 2) dofinansowanie szkoleń pracowników socjalnych dla podejmowania indywidualnej pracy z jednostkami i grupami dotkniętymi problemami alkoholizmu, narkomanii, przestępczości wśród nieletnich, degradacji życia codziennego itp.,
- 3) organizowanie działań o charakterze interwencyjnym i ratowniczym na zasadzie porozumienia ze wszystkimi instytucjami pomocy społecznej,
- 4) tworzenie różnych form terapii osób starszych i niepełnosprawnych o charakterze rehabilitacyjnym i aktywizującym.

Należy pobudzać skłonności przedsiębiorców do zwiększenia zatrudnienia oraz do podejmowania inwestycji np. poprzez poprawę otoczenia instytucjonalnego przedsiębiorczości, uproszczenie przepisów, liberalizację rynku pracy, ograniczenie obciążeń podatkowych oraz stabilizację warunków kredytowych.

Stwarzać sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorstw małych i średnich oraz rzemiosła.

Zatrudniać bezrobotnych przy lokalnych pracach publicznych.

Podejmować przez samorządy gminne przy aktywnej pomocy państwa i wykorzystaniu pomocy finansowej Unii Europejskiej wszelkiego rodzaju szkolenia zawodowe, zwłaszcza bezrobotnej młodzieży wiejskiej.

Zagrożenia:

- Zniechęcenie ludzi spowodowane ubóstwem, niepowodzeniami osobistymi, złymi wiadomościami płynącymi z TV.
- Braki w świadomości, postawach społecznych, w wychowaniu społecznym wielu mieszkańców, (umiejętność współżycia w środowisku, postawy społeczne, poczucie więzi społecznej, dumy ze swej małej ojczyzny).
- Alkoholizm, nadużywanie alkoholu.
- Agresja, wandalizm.
- Zły wpływ TV, Internetu (obok wpływu dobrego – przybliżanie świata, wzbogacanie wiedzy...) ze względu na treści negatywne lub nieprzystosowane do wieku odbiorców lub zapalnianie całego wolnego czasu.

Ograniczenie ich wpływu

- Kształtowanie świadomości, edukowanie od najmłodszych lat przez całe życie (w przedszkolu, szkole oraz przez spotkania ze specjalistami dla różnych grup wiekowych).
- Jeszcze więcej okazji do wspólnych spotkań, imprez, zdobywania wiedzy o naszej miejscowości, sukcesów.
- Przymus leczenia alkoholików, praca psychologów z uzależnionymi.
- Dzisiaj patrzymy bezradnie na tragedie.
- Wzmacnianie rodzin, dzieci, mieszkańców przez budowanie więzi partnerstwa między instytucjami, mieszkańcami w codziennych działaniach instytucji, władzy...

IV. Cele strategiczne

Wizja rozwoju społecznego gminy Sanniki

Gmina Sanniki to spokojna, bardzo mocno osadzona w tradycji swoich ojców społeczność otwartych na drugiego człowieka ludzi. Słynie z pałacu, w którym odbywają się koncerty muzyki Fryderyka Chopina, sannickich wycinanek i kultywowania tradycji sannicko – gostynińskich.

Dzieci uczą się w nowoczesnych, dobrze wyposażonych szkołach i są wychowywane przez wysokiej klasy specjalistów w formach szkolnych i pozaszkolnych. Dzięki temu każde dziecko ma możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań. Rodzice angażują się w proces wychowawczy i wielokierunkowy rozwój swoich dzieci z ogromnym naciskiem na aspekt społeczny.

Młodzież ma możliwość kontynuacji nauki w szkole średniej znajdującej się w Sannikach, dzięki czemu większość z nich angażuje się w życie społeczno-kulturalne gminy Sanniki.

Dobry klimat społeczny wpływa na zrównoważony rozwój gminy, gdzie zadowolenie mieszkańców przekłada się w sposób bezpośredni na rozwój gospodarczo-turystyczny.

Sanniki to otwarta i przyjazna dla inwestorów gmina z ogromnym zapleczem społecznym.

Głównym celem programu rozwiązywania problemów społecznych naszej gminy na lata 2007-2013 jest doskonalenie systemu pomocy społecznej, w celu stworzenia odpowiednich warunków życia dla rodziny, jej prawidłowego funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie funkcji oraz umożliwienia jednostce lub grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Jego rozwiązanie będzie realizowane poprzez określone cele strategiczne:

1. tworzenie systemu wspierającego funkcje i zadania rodziny;
2. budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień;
3. integracja ze społecznością lokalną osób wykluczonych społecznie: bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych, starych i osamotnionych, opuszczających zakłady karne.

Cel 1. Tworzenie systemu wspierającego funkcje i zadania rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom zagrożonym lub dotkniętym skutkami patologii społecznej
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży ochrony praw poprzez odpowiedni rozwój, wychowanie, dostęp do oświaty, kultury, sportu, służby zdrowia.

3. Nawiązanie ścisłej współpracy instytucji, osób, organizacji w zakresie pomocy i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Kierunki działań

dot. celu szczegółowego 1.

Zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom zagrożonym lub dotkniętym skutkami patologii społecznej

- 1.1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami zdeintegrowanymi
- 1.2. Pomoc finansowa z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, stypendiów szkolnych.
- 1.3. Udzielanie indywidualnej pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, poradnictwo rodzinne.
- 1.4. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- 1.5. Uaktywnianie naturalnych sił rodziny dla samodzielnego radzenia sobie z sytuacją trudną, w której rodzina się znajduje, z uwzględnieniem wsparcia dla rodzin zastępczych.
- 1.6. Wspieranie działań mających na celu utworzenie jadalni w szczególności dla osób, które nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie gorącego posiłku.
- 1.7. Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy mieszkań chronionych.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość udzielonych porad, ilość spotkań z osobami mającymi trudności w sprawach rodzinnych
- ✓ Ilość udzielonych świadczeń z systemu pomocy społecznej
- ✓ Ilość udzielonych porad indywidualnych z zakresu pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej i poradnictwa rodzinnego
- ✓ Ilość świadczonych usług opiekuńczych
- ✓ Utworzenie jadalni i ilość wydawanych posiłków
- ✓ Rodzaj pomocy w sprawach trudności mieszkaniowych
- ✓ Systematyczny wzrost funkcji rodziny (obserwacja, wywiady środowiskowe)

dot. celu szczegółowego 2.

Zapewnienie dzieciom i młodzieży ochrony praw poprzez odpowiedni rozwój, wychowanie, dostęp do oświaty, kultury, sportu, służby zdrowia.

- 2.1. Pomoc w formie dożywiania uczniów w trakcie nauki w szkole.
- 2.2. Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla uczniów z terenu gminy Sanniki.

- 2.3. Zorganizowanie czasu letniego poprzez rozszerzenie pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych, sportowych, kulturalnych; umożliwienie korzystania bezpłatnie z obiektów sportowych, kulturalnych, ścieżek rowerowych.
- 2.4. Wspieranie działań mających na celu tworzenie świetlic środowiskowych, klubów młodzieżowych.
- 2.5. Tworzenie i wdrażanie programów wyrównywania szans edukacyjnych, programów dotyczących zdrowego stylu życia, zapobiegania uzależnieniom i przemocy.
- 2.6. Zatrudnienie nauczycieli, instruktorów w celu prowadzenia dodatkowych zajęć z dziećmi i młodzieżą
- 2.7. Wyposażenie pracowni i świetlic w nowoczesny i zgodny z oczekiwaniami dzieci i młodzieży sprzęt sportowy i świetlicowy.
- 2.8. Szkolenie kadry pracującej z dziećmi i młodzieżą

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość wykupionych posiłków dla dzieci i młodzieży
- ✓ Ilość dzieci i młodzieży uczestniczącej w zorganizowanych formach wypoczynku letniego i zimowego
- ✓ Ilość utworzonych świetlic środowiskowych i ilość korzystających z nich uczniów
- ✓ Ilość młodzieży aktywnie uczestniczącej w różnych formach aktywności młodzieżowej
- ✓ Ilość działań skierowanych do dzieci i młodzieży oraz przez nich inicjowanych
- ✓ Ilość osób podnoszących corocznie swoje kwalifikacje

dot. celu szczegółowego 3.

Nawiązanie ścisłej współpracy instytucji, osób, organizacji w zakresie pomocy i opieki nad dzieckiem i rodziną.

- 3.1. Integracja działań społeczności lokalnej i instytucji gminnych na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z wykorzystaniem ich wiedzy i doświadczenia m. in.
 - sołtysów
 - radnych
 - pracowników Urzędu Gminy
 - Policji
 - społeczności szkolnej
 - pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - pracowników Ośrodka Zdrowia
 - pracowników Gminnej Biblioteki
 - pracowników Gminnego Ośrodka Kultury
 - Caritasu Parafialnego
 - Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach
 - wolontariatu
 - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3.2. Wsparcie i pomoc instytucji powiatowych, wojewódzkich, m. in.:

- Powiatowego Urzędu Pacy
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- Sądów (kuratorzy)
- Urzędu Wojewódzkiego
- ośrodków pomocy społecznej
- Starostwa Powiatowego

3.3. Szkolenia i podnoszenia kwalifikacji pracowników – specjalistów do pracy z rodziną i dzieckiem w zakresie ich profilaktyki i opieki.

3.4. Inicjowanie i rozwój różnych form pomocy rodzinie w społeczności gminnej (imprezy integracyjne, kulturalne, sportowe, festyny, koncerty, marsze, spartakiady, konkursy).

3.5. Tworzenie i wdrażanie programów, projektów socjalnych w zakresie wyrównywania szans dla osób, rodzin wykluczonych społecznie, głównie samotnych matek, osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość wprowadzonych działań społecznych
- ✓ Ilość wypracowanych wspólnie i realizowanych programów społecznych
- ✓ Ilość realizowanych projektów społecznych
- ✓ Ilość imprez lokalnych i osób w nich uczestniczących
- ✓ Ilość zorganizowanych spotkań lokalnych
- ✓ Ilość osób uczestniczących w różnych działaniach i imprezach (obserwacja, listy uczestników, dokumentacja)
- ✓ Wzrost aktywności społecznej (obserwacja, listy uczestników, raporty i sprawozdania)

Realizatorzy celu I

- Urząd Gminy w Sannikach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach
- Placówki Oświatowe
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Gminny Ośrodek Kultury
- Kluby sportowe i stowarzyszenia

Cel 2. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych oraz zmniejszenie rozmiarów występujących już problemów alkoholowych oraz narkomanii, przemocy w rodzinie.
2. Przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich.

3. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców gminy Sanniki w sytuacjach związanych z uzależnieniami.

Kierunki działań dot. celów szczegółowych 1-3:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniami.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i problemów narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci z terenu gminy Sanniki w placówkach oświatowych.
4. Szkolenia i spotkania w ramach realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych dla dzieci, młodzieży, rodziców.
5. Wspomaganie działań instytucji i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.
6. Pomoc społeczna osobom uzależnionym od narkotyków i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość wypracowanych i realizowanych programów naprawczych
- ✓ Ilość spotkań i innych form
- ✓ Ilość osób objętych pomocą – tendencja zniżkowa
- ✓ Ilość zorganizowanych działań profilaktycznych i ilość osób w nich uczestniczących
- ✓ Zmniejszenie ilości negatywnych skutków patologii społecznych (raporty, sprawozdania)
- ✓ Lepsza współpraca pomiędzy różnymi instytucjami polityki społecznej na terenie gminy

Realizatorzy celu II

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach
- Posterunek Policji w Sannikach
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Cel 3. Integracja ze społecznością lokalną osób wykluczonych społecznie: bezdomnych, bezrobotnych, starych i samotnych, niepełnosprawnych, opuszczających zakłady karne.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczanie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom najuboższym.
2. Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności.
3. Tworzenie warunków dla satysfakcjonującego życia seniorom.
4. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w życiu społecznym.
5. Wspieranie osób dotkniętych problemem bezrobocia.

Kierunki działań

dot. celu szczegółowego 1.

Ograniczanie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom najuboższym.

1. Udzielanie pomocy materialnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, innymi ustawami i uchwałami Rady Gminy.
2. Rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, w tym przeciwdziałanie bezradności tej grupy osób.
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy materialnej dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz innych form wsparcia tych rodzin.
4. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w środowisku lokalnym ludzi biednych i zagrożonych wykluczeniem społecznym – praca socjalna.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość i wysokość udzielonej pomocy materialnej zgodnie z ustawą
- ✓ Ilość nowych sposobów poradnictwa dla klientów GOPS (raport)
- ✓ Ilość i rodzaj wspólnych akcji na rzecz pomocy materialnej
- ✓ Zmniejszenie zagrożeń różnymi formami dyskryminacji (raporty)

dot. celu szczegółowego 2.

Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności.

1. Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością, polegająca m.in. na możliwości pomocy w opłacie czynszu w celu zapobiegania eksmisji, informowaniu o zamianie mieszkań, poradnictwie specjalistycznym.

2. Udzielanie rodzinom zagrożonym utratą mieszkania pomocy finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe).
3. Wspieranie bezdomnych poprzez działania osłonowe, m.in. pomoc materialną, rzeczową, medyczną, poradnictwo specjalistyczne, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość świadczeń dla osób zagrożonych bezdomnością
- ✓ Różne formy wsparcia dla tych osób – nowe kierunki
- ✓ Ilość udzielonych porad i pomocy osobom zagrożonym bezdomnością

dot. celu szczegółowego 3.

Tworzenie warunków dla satysfakcjonującego życia seniorom.

1. Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego ludzi starych.
2. Zapewnienie ludziom starym usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz poradnictwa specjalistycznego.
3. Udzielanie pomocy materialnej dla emerytów i rencistów z grupy ryzyka socjalnego (pomoc w zakupie leków, opału, dodatki mieszkaniowe).
4. Aktywizowanie ludzi starych poprzez edukację, kulturę, rekreację, sport i turystykę oraz programy edukacyjne – współpraca z organizacjami pozarządowymi i Gminnym Ośrodkiem Kultury w zakresie opracowania programów na rzecz poprawy życia osób starszych na wsi.
5. Zaktywizowanie młodzieży do podejmowania działań na rzecz ludzi starszych – rozwój wolontariatu.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość usług opiekuńczych świadczonych osobom starszym
- ✓ Ilość i wysokość świadczeń dla osób starszych
- ✓ Ilość działań integrujących osoby starsze i ilość osób w nich uczestniczących
- ✓ Powstanie różnych form wolontariatu młodzieżowego
- ✓ Ilość działań społecznych podejmowanych na rzecz ludzi starszych

dot. celu szczegółowego 4.

Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w życiu społecznym.

1. Pomoc finansowa oraz poradnictwo prawne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Systematyczne świadczenie usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Stała likwidacja barier architektonicznych
4. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.

5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym.
6. Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z PCPR oraz PUP i informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia.

Wskaźniki realizacji celu:

- ✓ Ilość i wysokość świadczeń zgodnie z ustawą
- ✓ Ilość świadczonych usług opiekuńczych
- ✓ Ilość zlikwidowanych barier architektonicznych
- ✓ Ilość osób korzystających ze wsparcia rehabilitacji zawodowej
- ✓ Ilość osób korzystających z różnych form doskonalenia zawodowego
- ✓ Ilość świadczonych porad i innej pomocy

dot. celu szczegółowego 5.

Wspieranie osób dotkniętych problemem bezrobocia.

1. Praca socjalna oraz pomoc finansowa dla rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
2. Stała współpraca z przedstawicielami biznesu w celu zwiększenia zatrudnienia
3. Stała współpraca GOPS z Powiatowym Urzędem Pracy w Gostyninie w zakresie rozwoju form zatrudnienia na terenie naszej gminy:
 - organizowanie prac społecznie użytecznych;
 - organizowanie prac interwencyjnych i robót budowlanych;
 - informowanie o szkoleniach, kursach.
4. Współudział GOPS w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez PUP.

Wskaźniki realizacji celu III

- ✓ Ilość i wysokość udzielone wsparcia osobom bezrobotnym
- ✓ Ilość osób korzystających z różnych form zatrudnienia
- ✓ Ilość osób korzystających z różnych szkoleń i kursów
- ✓ Ilość osób zatrudnionych w różnych formach

Realizatorzy celu III

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Gminy w Sannikach
- Przedsiębiorcy
- Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie
- Gminny Ośrodek Kultury w Sannikach
- Organizacje społeczne

V. Monitoring strategii

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych, weryfikacją zgodności założonych celów i efektywnością wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania w zakresie polityki społecznej w naszej gminie na lata 2007 – 2013. Zawarty w nim długookresowy charakter planowania strategicznego wymaga, więc aktualizacji i odniesienia do zmian społeczno-gospodarczych zachodzących w kraju i społeczeństwie lokalnym.

Monitoring będzie prowadzony przez Zespół ds. Wdrażania GSRPS z pomocą Zespołów zadaniowych realizujących poszczególne cele. Przy każdym celu wskazano wskaźniki, za pomocą których strategia będzie monitorowana. Monitorowanie Strategii prowadzone będzie systematycznie, a raporty z wdrażania przedstawiane będą Radzie Gminy nie rzadziej niż raz na rok.

Cele ewaluacji i monitoringu strategii

Monitoring i ewaluacja strategii są ze sobą wzajemnie powiązane. Warto jednak na wstępie rozdzielić ich zakres. **Monitoring** polega na regularnym zbieraniu informacji na temat postępów w realizacji zadań, czyli na zbieraniu danych, czy zakładane rezultaty osiągane są zgodnie z harmonogramem. Monitoring realizacji zadań stanowi – równoległy do ich wdrażania – ciągły proces zbierania i analizy danych oraz raportowania wyników w ściśle określonych przedziałach czasowych.

Ewaluacja nastawiona jest na ocenę jakości osiąganych rezultatów ze względu na różne istotne aspekty procesu wdrażania zadań. W odróżnieniu od monitoringu, ewaluacja na ogół przeprowadzana jest w sposób mniej ciągły, stosownie do celów związanych z oceną skuteczności działań. W odniesieniu do konkretnych działań przedmiotem oceny będzie odpowiedź na pytania, **jak** i **dlaczego** określone rezultaty zostały lub nie zostały osiągnięte. Jak i dlaczego doszło do powstania zmian (np. w procesie edukacji, integracji społecznej, w zachowaniach, postawach, poziomie wiedzy i kompetencji danej grupy mieszkańców gminy).

Monitoring i ewaluacja zostaną ściśle powiązane z systemem podejmowania decyzji przez Zespół Zarządzający realizacją strategią, decyzji dotyczących zarówno sposobu realizacji poszczególnych zadań, jak i modelu zarządzania realizacją strategii.

Cele i założenia systemu monitoringu

Celem monitoringu jest uzyskanie informacji potrzebnych dla analizy przebiegu i efektów wykonania zadań poszczególnych projektów. Pierwszym krokiem budowy systemu monitorowania jest określenie co i w jakim stylu będzie monitorowane. Podstawowymi pytaniami jakie powinny być stawiane w okresie monitorowania są: Czy zadania są realizowane, czy są realizowane zgodnie z planem, czy nie nastąpiły przekroczenia budżetu,

czy jeśli wystąpiły zakłócenia w realizacji projektu, jakieś odstępstwa od planu, to czy można je zaakceptować, dlaczego wystąpiły zakłócenia, co trzeba skorygować.

Dokładne zaprojektowanie procesu monitoringu będzie wymagało przygotowania dostępu do danych źródłowych, ocenę kosztów ich gromadzenia, właściwego ich gromadzenia i zarządzania na użytek realizacji strategii. Plan monitoringu uwzględnia opis metod zbierania danych źródłowych z podziałem na pierwotne (wyniki ankiet, kwestionariuszy, wywiadów, warsztatów) oraz wtórne generowane z bazy danych i z innych istniejących danych liczbowych (np. dane sprawozdania z wykonania budżetu), częstotliwość zbierania danych i sporządzania raportów

Końcowa ewaluacja

Po zakończeniu realizacji poszczególnych projektów w raporcie końcowym specjalne części są poświęcone ewaluacji rezultatów działań obejmujące: ocenę użytych zasobów, powstałe produkty, rezultaty i – do pewnego stopnia – efekt oddziaływania. Przyjmuje się, że celem ewaluacji końcowej jest uzyskanie informacji potrzebnych dla oszacowania przebiegu i efektów wykonania zadań i projektów. Dane te były niezbędne dla oceny stopnia pomyślności zrealizowana strategii, mierzonego według przyjętych wskaźników. Ogólną ramą ewaluacji jest określenie, czy w trakcie realizacji strategii na poziomie operacyjnym zostały osiągnięte wymienione poniżej cele związane z projektami.

Podstawowe sposoby oceny powodzenia projektu odwołują się do: realizacji w wyznaczonym terminie, w ramach zaplanowanego budżetu oraz osiągnięcia wskaźników.

Monitorowanie i ewaluacja strategii będzie przebiegała na dwóch poziomach: na poziomie celów strategicznych, ale przede wszystkim na poziomie zarządzania projektami, które będą rezultatem przyjętych planów działania. Skuteczne planowanie strategiczne zarządzania projektami i realizacja całości strategii rozwiązywania problemów społecznych z punktu widzenia monitoringu i ewaluacji jest procesem doskonalenia dotychczas stosowanych metod w celu podnoszenia skuteczności realizacji celów.

VI. Źródła finansowania

Źródło finansowania zadań wynikających z gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowić mogą:

1. środki finansowe pochodzące z budżetu gminy.
2. środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia).
4. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) poprzez działania zapisane w Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój zasobów Ludzkich oraz zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.
5. środki pochodzące ze Starostwa Powiatowego.
6. fundusze inwestorów prywatnych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy, w zależności od charakteru danego projektu mogą być realizowane w różnych okresach.

VII. Zarządzanie Strategią

Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach. Partnerami są podmioty do tego zobowiązane stosownymi przepisami, w tym: placówki kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, ponadto instytucje i osoby fizyczne.

Wdrażaniem, realizacją i prowadzeniem monitoringu nadzorować będzie Wójt Gminy we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Urzędem Gminy. Oceną realizacji strategii zajmować się będzie Rada Gminy. Bazą informacji statystycznej, gromadzonej na potrzeby wskaźników monitorowania będą informacje statystyczne będące w posiadaniu GOPS, UG oraz dane otrzymane od instytucji, organizacji i grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii. Wskazane jest powołanie Zespołu Zadaniowego, który opracowywał będzie raz do roku raporty z realizacji strategii, które przedstawiane zostaną Radzie Gminy.

Zespół ds. wdrażania GSRPS w Sannikach

Powołano Zespół Zadaniowy w składzie:

1. Joanna Stępniaak – kierownik GOPS w Sannikach
2. Ilona Dulaska – specjalista pracy socjalnej GOPS w Sannikach
3. Arlena Kulińska – specjalista pracy socjalnej GOPS w Sannikach
4. Aleksandra Głowacka – dyrektor GOK w Sannikach

5. Jerzy Jabłoński – dyrektor Szkoły Podstawowej w Sannikach
6. Ireneusz Kopeć – koordynator
7. Renata Durmaj – samodzielny ref. ds. obsługi kasowej UG w Sannikach
8. Agnieszka Lewandowska – samodzielny ref. ds. pozyskiwania środków z zewnątrz i promocji gminy UG w Sannikach

Zasady pracy Zespołu

Zespół spotyka się co najmniej raz na kwartał i ustala konkretne działania realizujące strategię. Jednocześnie na bieżąco monitoruje realizację Strategii.

W miesiącu wrześniu Zespół opracowuje Harmonogram Działań na następny rok kalendarzowy ze wskazaniem działań, realizatorów i źródeł finansowania. Harmonogram stanowi załącznik nr 1 do Strategii.

Na początku każdego roku kalendarzowego Koordynator przedstawia sprawozdanie z realizacji Strategii Wójtowi Gminy Sanniki.

Promocja realizacji działań:

Wszystkie działania podejmowane w ramach wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą nagłaśniane w następujących mediach:

- gminnych stronach internetowych (www.sanniki.bip.org.pl, www.scisanniki.republika.pl)
- lokalnej gazecie samorządowej (Wiadomości Sannickie)
- tablicach ogłoszeń

Za promocję działań odpowiada: Agnieszka Lewandowska – samodzielny ref. ds. pozyskiwania środków z zewnątrz i promocji gminy UG w Sannikach

Etapy wdrażania strategii

Etap 1. Przyjęcie strategii do realizacji w drodze Uchwały Rady Gminy.

Etap 2. Powołanie Zarządzeniem Wójta:

- Koordynatora Zarządzania Realizacją Strategii;
- Zespołu ds. Wdrażania Strategii – który opracowuje ramowy roczny Plan Działania (roczny harmonogram wdrażania strategii), metody monitorowania, ewaluacji i sprawozdawczości.

Etap 3. Przygotowanie Planów Działania i projektów realizujących określone cele główne i operacyjne Strategii

Etap 4. Praca Zespołów Projektowych nad projektami realizacyjnymi Strategię, aplikowanie o środki na ich dofinansowanie z różnych źródeł; realizacja partnerskich projektów, monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość zrealizowanych projektów w ramach Strategii.

Etap 5. Promocja Strategii wśród mieszkańców gminy, w tym osób kluczowych kształtujących w gminie politykę społeczną, przedstawicieli różnych podmiotów działających w sferze polityki społecznej i organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i innym oraz pozyskiwanie usługodawców i partnerów społecznych do jej realizacji

Etap 6. Zaktualizowanie Planu Działania Gminy wskazującego na najbliższy rok budżetowy priorytetowe zadania wynikające ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2008-2013.

Etap 7. Opracowanie procedur konkursowych na projekty realizacyjne oraz kontraktowania usług społecznych.

Etap 8. Zlecanie zadań do realizacji różnym podmiotom i partnerom społecznym, głównie w trybie konkursowym; Budowanie partnerstw z uwzględnieniem sektora społecznego i prywatnego w celu aplikowania o środki z różnych funduszy zewnętrznych oraz wspólnego rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy.

Celem zarządzania realizacją strategii jest planowanie, organizowanie i kontrolowanie wszystkich działań zgodnie z wymienionymi etapami (1-8) tak, aby strategia, cele, a na poziomie operacyjnym zadania i projekty został z powodzeniem zrealizowany mimo pojawiających się trudności i ryzyka. Proces ten zaczyna się, zanim jeszcze zostaną zaangażowane jakiejkolwiek zasoby, i jest kontynuowany dopóty, dopóki wszystkie prace nie zostaną wykonane.

Zarządzanie strategią, a na bardziej operacyjnym poziomie zarządzanie projektami, będzie koncentrowało się na trzech podstawowych parametrach: jakości, kosztach i czasie wykonania. Dobrze zarządzany projekt, zadanie powinno być wykonane zgodnie z przyjętym w założeniach poziomem jakości, mieścić się w określonym czasie i wyznaczonym budżecie.

Kluczowymi problemami zarządzania strategią są: równowaga pomiędzy zakresem, czasem, kosztami i jakością, zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy, identyfikacja wymagań.

Plan działania z wyszczególnieniem przybiera postać harmonogramu. Harmonogram powstaje w wyniku dodatkowych prac na wstępnym etapie panowania tak, że zasoby niezbędne do wykonania wszystkich zadań poszczególnych projektów są wzięte pod uwagę.

Każde wydzielone działanie powinno posiadać wyraźne określone punkty rozpoczęcia i zakończenia oraz łączyć się z kolejnym działaniem jedynie w tych punktach. Liczba, charakter oraz stopień szczegółowości definiowania działań zależeć będzie od specyfiki danego projektu, co będzie przedmiotem prac zespołu zarządzającego strategią.

Załączniki do Strategii:

1. Harmonogram działań na rok 2009 wraz z opisem proponowanych działań.